Пралетары ўсіх краін, злучайцеся!

Савецкая Беларусь

Орган Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту Саветаў БССР.

АДРЭС РЭДАКЦЫІ: МЕНСК, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса (2-гі Дом Саветаў).

ТЭЛЕФОНЫ: Рэдакцыі—№ 478. Рэдактара—№ 769.

Матар'ял прымаецца—з 9-й да 3½ гадз.

Нявыкарыстаныя рукапісы назад аўтарам не вяртаюцца.

КАНТОРА: Менск, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса. Тэлефон № 244. (2-гі Дом Саветаў).

ПАДПІСНАЯ ПЛАТА: На 1 месяц — 90 к.; 3 — 2 р. 70 к.; 6 — 4 р. — к.; 1 год — 8 р. — к. Зьмена адрасу: іншагародн. — 20 к.; мясцовым — 10 к.

ПЛАТА ЗА АБВЕСТКІ: За радок нонпарэлі пасьля тэксту — р. 50 к. За радок нонпарэлі наперад тэксту 1 р. — к. За радок нонпарэлі перад тэкстам 1 р. 50 к. Сьпешныя на 50 проц. даражэй. Зьвыш тарыфу бярэцца 10 проц. налогу.

ПЛАТА ЗА ПУБЛІКАЦЫІ: За 1 дакумэнт — 35 кап. За кожны дадатковы — 15. Беспрацоўн. і чырвонаармейцы за дакумэнт — 15. За кожны дадатковы — 5. Публікацыі ЗАГС'у—3 руб.

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА у канторы газэты, ва ўсіх аддзяленьнях Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва і ва ўсіх пашт.-тэл. канторах. АБВЕСТКІ ПРЫМАЮЦЦА канторай газэты: Менск, рог Ленінскай і Карла Маркса (2-гі дом Саветаў).

9 ГОД ВЫДАНЬНЯ. ШТОДЗЁННАЯ ГАЗЭТА. № 201 (2389 Субота, 1-га верасьня 1928 г.

Вынікі пленуму ЦКК.

(З перадавіцы „Праўды").

Чарговы пленум ЦКК, які толькі што скончыўся, згуртаваў сваю працу вакол двох асноўных пытаньняў: пытаньні аб першых выніках самакрытыкі і пытаньні аб рацыяналізацыі прамысловасьці.

Факты, якія прыводзіліся на пленуме ЦКК, гаворачь, што там, дзе мясцовыя арганізацыі сапраўды і рашуча праводзяць лёзунг партыі аб самакрытыцы,—там ужо ёсьць выразныя вынікі.

Ці зрабіўся лёзунг самакрытыкі сапраўды а д н ы м з цэнтральных лёзунгаў дню? Даклад і спрэчкі на пленуме і папярэдняя праверка паказалі, што гэтага яшчэ няма. Гэта цэнтральны вывад, які зрабіў пленум. Шэраг партыйных арганізацый не згуртаваў увагі рабочае масы на адозьве ЦК ад 3 чэрвеня—гэтым найважнейшым дакуманце партыі. Побач з гэтым маюцца выразна-нягодныя спробы звузіць самакрытыку, увесьці яе ў абмяжоўваючыя асадкі. Самакрытыка можа зусім зьнікнуць, калі яна ня будзе даваць практычных вынікаў. Таму трэба ўсю нашую ўвагу зьвярнуць на тое, каб выкапаць і скарыстаць заявы рабочых, адкрыта, хутка і рашуча выправіць недахопы, на якія зазначаюць рабочыя, **абярнуць самакрытыку ў сродак палепшаньня ўсяе нашае працы.**

Друк грае вялізную ролю ў разгортваньні самакрытыкі, яго вялікая станоўчая праца ў гэтай галіне бясспрэчна. Але менавіта таму, што праца друку вялізная, яна мае памылкі, і абмінаць іх не ў інтарэсах ні самакрытыкі, ні самога друку. Наглядаемае ў іншых выпадках захапленьне сэнсацыяй, крыклівасьць, адмова прызнаць і тут-жа выправіць тую, ці іншую сваю памылку,—усё гэта павінна быць выпраўлена самім-жа друкам.

Пастановы пленуму ЦКК па пытаньні аб самакрытыцы можна зьвесьці да аднаго. Не ўдалося ўзьняць сапраўдную сустрэчную хвалю самакрытыкі зьнізу. Трэба гэта зрабіць.

Пленум ЦКК прысьвяціў два дні свае працы абмеркаваньню вынікаў рацыяналізацыі прамысловасьці. Абмеркаваньне пытаньня на пленуме паказала, што абхват і цэнтр працы па рацыяналізацыі нашае прамысловасьці яўна нездавальняючыя. Вельмі слаба пастаўлена справа кіраўніцтва рацыяналізацыяй. Для таго, каб дагнаць, а потым і перагнаць буйнейшыя капіталістычныя краі, мы павінны, чаго-б г э т а н і каштавала, паскорыць тэмп рацыяналізатарскае працы. Патрэбен пералом ва ўсёй гэтай працы і ў адносінах да яе ўсіх нашых арганізацый.

Гэты пленум ЦКК меў адну характэрную рысу. Побач з членамі ЦКК у яго працы ўзяла актыўны ўдзел значная група нашых гаспадарцаў. Гэты вопыт паказаў сябе ўдачным і супольнае абмеркаваньне здолела ўсебакова выявіць шэраг пытаньняў.

Па пытаньні аб самакрытыцы і па пытаньні аб рацыяналізацыі пленум асабліва адзначыў узрастаючую ролю органаў РСІ. Нашы КК РСІ вельмі шмат зрабілі за апошнія гады для таго, каб палепшыць сваю працу і сувязь з масамі. Але трэба яшчэ шмат папрацаваць над тым, каб зрабіцца сапраўды такімі арганізацыямі масавага кантролю, аб якіх пісаў Ленін. Таму мясцовыя партыйныя арганізацыі павінны ўжыць усе захады, каб умацаваць органы КК РСІ і шырока дапамагчы ў іх працы.

Ад агульных лёзунгаў і дырэктыў
ДА КАНКРЭТНЫХ ЗАДАНЬНЯЎ.
(На V кангрэсе КІМ'а).

МАСКВА, 30-8. На ранішнім пасяджэньні кангрэсу КІМ'а з арганізацыйнаю справаздачаю выканкому КІМ'а выступіў Горкіч. Дакладчык зазначыў, што колькасьць камсамолу расьце галоўным чынам, у Швэдыі, Грэцыі, Амэрыцы, Мэксіцы і некаторых іншых краёх. У буйных капіталістычных краёх, як Нямеччына і Францыя, наглядаецца стабільнасьць складу. У шмат якіх сэкцыях зусім няма пасыўных членаў арганізацыі.

Моцная цякучасьць складу тлумачыцца рэпрэсіямі буржуазеі, а таксама няўменьнем зацікавіць моладзь і замацаваць яе ў арганізацыі.

Ад часу 4-га кангрэсу КІМ'а заснаваны новыя сэкцыі ў Аўстраліі, Палястыне, Інданэзіі, Паўднёвай Афрыцы, Пэрсіі, Кандурасо і Сальвадоры, а таксама ініцыятыўная група ў Індыі. Аднак у шмат якіх краёх, дзе ёсьць кампартыі, няма камсамолу.

Каб палегчыць непасрэднае кіраўніцтва саюзамі, заснаваны балканскі і скандынаўскі сэкратарыяты, потым заходня-эўрапейскі, паўднёва-амэрыканскае і далёка-ўсходняе бюро.

Узаемадачыненьні саюзаў з партыяй у большасьці ня зусім здавальняючыя. Партыі не перадаюць саюзам свайго багатага вопыту. У далейшым саюзы не павінны чакаць, пакуль прыдзе падтрыманьне ад партыі, а часьцей ставіць свае праблемы ў партыйных арганізацыях і патрабаваць падтрыманьня.

Кадры актывістаў у сэкцыях КІМ'у невялікія. Практыкуемы некаторымі сэкцыямі абмен актывістамі розных краёў трэба распаўсюдзіць на ўвесь КІМ. Буйным недахопам КІМ'у зьяўляецца няўменьне выкарыстаць багаты вопыт розных краёў.

Багаты вопыт савецкага камсамолу нездавальняюча выкарыстоўваецца чужаземнымі сэкцыямі КІМ'у. Не на вышыні таксама і праверка выкананьня і яшчэ не разгарнулася самакрытыка. Уся сыстэма арганізацыйнае працы павінна быць зьменена ў сэнсе пераходу ад агульных лёзунгаў і дырэктыў да канкрэтных заданьняў і ад шаблённых кампанейскіх мэтадаў працы да новых, жывых, цікавячых рабочую моладзь формаў.

Беларуская працоўная моладзь вітае кангрэс.

На ранішнім пасяджэньні з прывітаньнем кангрэсу ад дэлегацыі маладых рабочых, сялян і чырвонаармейцаў Беларусі выступіла Пастухова. Яна запрасіла дэлегатаў КІМ'у ў БЕЛАРУСЬ І ПЕРАДАЛА ПОЛЬСКАМУ КАМСАМОЛУ СЬЦЯГ.

* * *

Увечары адбылося пасяджэньне праграмнае камісіі, на якой з дакладам выступіў Шульлер.

Фашысты заварушыліся.
ПАГРОМНАЯ КАМПАНІЯ ПРАВАГА ДРУКУ. ЗАСНАВАНЬНЕ ФАШЫСЦКІХ ДРУЖЫН У РЫЗЕ.

РЫГА, 27-8. У зьвязку з рухам пратэсту проці разгрому левых прафсаюзаў, правы латвійскі друк распачаў кампанію і патрабуе суровых мер проці «бунтаўшчыкоў» і барацьбы з «надыходзячаю камуністычнаю небясьпекаю». Між іншым, фашысцкі орган «Латвіс» выступіў з прапановаю арганізаваць спэцыяльныя гарадзкія атрады фашысцкае дружыны альсаргаў, якія да гэтае пары працавалі толькі на вёсцы.

Сёнешні нумар «Пірмдэнас Рытс» паведамляе, што адзін з гэтых атрадаў альсаргаў ужо арганізуецца. Гэты атрад арганізуецца на латвійскіх чыгунках з «нацыянальна» думаючых чыноўнікаў і чыгуначнікаў.

ПАЧАЛАСЯ СЭСІЯ ЛІГІ НАЦЫЙ.

ЖЭНЕВА, 30-8. Сёньня адчынілася 51-я сэсія рады Лігі Нацый. На сёньнешнім пасяджэньні абмяркоўваліся пытаньні другараднага характару. Да прыезду ў Жэневу Брыяна і Мюльлера сур'ёзныя палітычныя перамовы не прадугледжваюцца.

ПРАГНОЗ ТАВ. ЛІТВІНАВА ПАЦЬВЕРДЖАН ЖЫЦЬЦЁМ.

ЖЭНЕВА, 30-8. Тэлеграма Літвінава аб прычынах няўдзелу СССР у спэцыяльнай камісіі Лігі Нацый па пытаньні аб кантролі над вырабам зброі зрабіла на ўдзельнікаў камісіі, таксама як і ў колах Лігі Нацый, тым большае ўражаньне, што яна супала з тым момантам, калі ўжо выявілася бясспрэчная безкарыснасьць працы камісіі.

Урад СССР згодзен падпісаць Парыскі пакт.

Савецкі ўрад прызнае нездавальняючым і нявыразным зьмест пакту аб забароне вайны і не згаджаецца з агаворкамі асобных удзельнікаў пакту

Адзінай гарантыяй зьнішчэньня войнаў савецкі ўрад лічыць поўнае разброеньне. Толькі каб мець магчымасьць паставіць перад удзельнікамі пакту ва ўсёй шырыні пытаньне аб разброеньні і наогул падтрымаць усякую праяву абмежаваньня войнаў, савецкі ўрад падпісвае гэты пакт.

Нота т. Літвінава францускаму паслу Эрбету.

МАСКВА, 30-VIII. 31-га жніўня часова выконваючы абавязкі Народнага Камісара па замежных справах т. Літвінаў перадаў францускаму паслу ў Маскве Эрбэрту ноту такога зьместу. «Пан пасол, 27-га жніўня вы былі ласкавы, водлуг даручэньня вашага ўраду, афіцыйна давесьці да майго ведама, што ў гэты-ж дзень урады Нямецкай рэспублікі, Злучаных Штатаў, Бэльгіі, Францыі, Вялікабрытаніі і яе дамініёнаў, Італіі, Японіі, Польшчы і Чэхаславакіі падпісалі ў Парыжы шматбаковы пакт, водлуг якога яны абавязаваліся ня ўжываць у сваіх узаемадачыненьнях вайну, як сродак нацыянальнае палітыкі, а ўсе рознагалосьсі між імі вырашаць мірным шляхам.

Перадаўшы мне копію памянёнага пакту і азнаёміўшы коратка з яго гісторыяй, вы, пан пасол, таксама ласкава паведамілі мне: а) што абмежаваньне ліку першых удзельнікаў пакту на думку ўраду Злучаных Штатаў Амэрыкі адпавядала толькі практычным меркаваньням і мэтам палегчыць хутчэйшае ажыцьцяўленьне пакту, але пры гэтым заўсёды мелася на ўвазе пры яго канчатковым афармленьні забясьпечыць неадкладнае супрацоўніцтва ўсіх народаў сьвету на тых-жа ўмовах і з тымі-ж правамі, якія надаюцца першым удзельнікам пакту; б) што ў адпаведнасьці з гэтым урад Злучаных Штатаў Амэрыкі ўпаўнаважан прымаць заявы ад усіх дзяржаў, якія жадаюць далучыцца да пакту; в) што прадстаўнікі ўраду Злучаных Штатаў Амэрыкі ва ўсіх чужаземных дзяржавах, апрача тых, прадстаўнікі якіх ужо падпісалі пакт, атрымалі інструкцыі паведаміць урадам, пры якіх яны акрэдытаваны, тэкст падпісанага ў Парыжы пакту; г) што ўрад Злучаных Штатаў Амэрыкі выказвае гатоўнасьць цяпер-жа прымаць заявы аб далучэньні тых-жа дзяржаў да пакту; д) што ўрад францускае рэспублікі ўзяў даручэньне давесьці праз ваша, пан пасол, пасрэдзтва да ведама ўраду СССР тэкст вышэйпамянёнага пакту і запытаць яго аб згодзе далучыцца да пакту, і што ў станоўчым выпадку вы, пан пасол, упаўнаважаны прыняць заяву аб далучэньні для перадачы ў Вашынгтон.

Паведамляючы вам гэтай нотай адказ ураду СССР на вашы запросіны, я маю гонар прасіць вас, пан пасол, перадаць вашаму ўраду і прасіць апошні аб перадачы ўраду Злучаных Штатаў Амэрыкі наступнае:

1) Паклаўшы з самага пачатку свайго існаваньня ў аснову сваёй замежнай палітыкі захаваньне і забясьпечаньне ўсеагульнага спакою, савецкі ўрад заўсёды і ўсюды выступаў пасьлядоўным прыхільнікам міру і ішоў насустрэч кожнаму кроку ў гэтым напрамку. Пры гэтым, адзіным сапраўдным сродкам папярэдзіць узброеныя канфлікты савецкі ўрад лічыў і лічыць ажыцьцяўленьне пляну ўсеагульнага і поўнага разброеньня, бо ў атмасфэры ўсеагульнага сьпешнага ўзброеньня ўсякае супрацоўніцтва дзяржаў вядзе да вайны, тым больш страшэннай, чымся больш удасканаленая сыстэма ўзброеньняў. Дэтальна распрацаваны праэкт поўнага разброеньня быў прапанаваны дэлегацыяй Савецкага Саюзу на падрыхтоўчай камісіі да канфэрэнцыі аб разброеньні пры Лізе Нацый, але ён, нажаль, не знайшоў падтрыманьня з боку большасьці гэтае камісіі, уключаючы і прадстаўнікоў тых самых дзяржаў, якія зьяўляюцца першымі ўдзельнікамі падпісанага ў Парыжы пакту. Праэкт быў адхілен, не зважаючы на тое, што яго ўхвала і ажыцьцяўленьне азначала-б рэальную гарантыю спакою;

2) Не жадаючы ўпушчаць ніводнае магчымасьці паспрыяць зьмяншэньню страшэннага для народных мас цяжару ўзброеньняў, савецкі ўрад пасьля адхіленьня прапаноў аб поўным разброеньні ня толькі не адмовіўся абмяркоўваць пытаньне аб частковым скарачэньні ўзброеньняў, але праз пасрэдніцтва сваёй дэлегацыі на падрыхтоўчай камісіі сам выступіў з дэтальна распрацаваным праэктам частковага разброеньня. Аднак, савецкі ўрад павінен, нажаль, адзначыць, што і гэты праэкт ня сустрэў спачуваньня падрыхтоўчае камісіі, якая дэманстравала такім чынам, яшчэ раз нязьдольнасьць Лігі Нацый да справы разброеньня,—хоць яно і зьяўляецца самай моцнай гарантыяй міру і самым магутным сродкам зьнішчэньня вайны—пры яўным супярэчаньні нашай прапанове з боку амаль усіх дзяржаў, падпісаўшых пакт аб забароне вайны;

3) Побач з сыстэматычнай абаронай справы разброеньня савецкі ўрад, у ажыцьцяўленьне сваёй палітыкі спакою, таксама зьвяртаўся, яшчэ загадзя да зьяўленьня ідэі заключэньня Парыскага пакту, да іншых дзяржаў з прапановаю аб адмове, шляхам падпісаньня 2-хбаковых пактаў, ня толькі ад войнаў, прадугледжаных Парыскім пактам, але і ад усякіх нападаў адзін на другога і а дрозных узброеных канфліктаў. Некаторыя дзяржавы, як Нямеччына, Турцыя, Аўганістан, Пэрсія і Літва згадзіліся з азначанаю прапановаю і падпісалі з савецкім урадам адпаведныя пакты; іншыя-ж дзяржавы гэтую прапанову абмінулі моўчкі і ўхіліліся ад адказу, а трэція адхілілі прапанову з тою матывіроўкаю, што адмову ад нападу нельга сумясьціць іх абавязацельствамі ў адносінах да Лігі Нацый. Гэта, між іншым, ня перашкодзіла тым самым дзяржавам падпісаць Парыскі пакт, пры поўнай маўклівасьці ў тэксце самага пакту аб непарушнасьці вышэйпамянёных абавязацельстваў;

4) Вышэйпералічаныя факты зьяўляюцца неадхільным довадам таго, што ідэя зьнішчэньня ў міжнароднай палітыцы войнаў і ўзброеных канфліктаў ёсьць асноўная кіраўнічая ідэя савецкае замежнае палітыкі. Тым ня менш ініцыятары не палічылі патрэбным запрасіць савецкі ўрад да ўдзелу ў перамовах, перад падпісаньнем пакту і выпрацоўцы самога тэксту пакту. Таксама ня былі запрошаны да гэтага і дзяржавы, сапраўды зацікаўленыя забясьпечыць мір у моц таго, што яны ці зьявіліся аб'ектамі нападу (Турцыя, Аўганістан), ці зьяўляюцца такімі ў сучасны момант (рэспубліка Вялікага Кітайскага народу). Перададзеныя францускім урадам запросіны далучыцца да пакту таксама не зьмяшчаюць у сабе ўмоў, якія далі-б магчымасьць савецкаму ўраду зрабіць уплыў на самы тэкст падпісанага ў Парыжы дакуманту. Савецкі ўрад грунтуецца, аднак на той прадпасылцы, што ён ня можа быць пры ўсіх умовах пазбаўлен таго права, якое ажыцьцяўлялі, ці маглі ажыцьцяўляць урады, падпісаўшыя пакт, і, грунтуючыся на гэтым праве, ён павінен упачатку зрабіць шэраг заўваг аб сваіх адносінах да самога пакту;

5) Савецкі ўрад, у першую чаргу, ня можа ня выказаць свайго глыбокага жалю з прычыны адсутнасьці ў Парыскім пакце якіх-бы там ні было абавязацельстваў наконт разброеньня. Савецкая дэлегацыя падрыхтоўчае камісіі ўжо мела магчымасьць заявіць, што толькі злучэньне пакту аб забароне вайны з праведзеньнем поўнага і ўсеагульнага разброеньня зможа даць сапраўдны эфэкт па забясьпечаньні ўсеагульнага спакою і, што, наадварот, міжнародны ўгавор, які «забараняе вайну», але зьвязан нават з такой элемэнтарнай гарантыяй, як абмежаваньне бязупынна ўзрастаючых узброеньняў, застаецца пустою літараю, якая ня мае ніякага рэальнага значэньня. Нядаўнія публічныя заявы некаторых удзельнікаў Парыскага пакту аб няўхільнасьці далейшых узброеньняў і пасьля яго падпісаньня, зьяўляецца пацьверджаньнем гэтага. Узьнікшыя ў гэты час новыя міжнародна-палітычныя групоўкі, асабліва ў зьвязку з пытаньнем аб марскіх узброеньнях, яшчэ больш востра зьмянілі гэтае становішча. Усе гэтыя абставіны дыктуюць зараз, больш, чымся калі-небудзь, аб неабходнасьці ўжыць рашучыя захады ў галіне разброеньня;

6) Зьвярачваючыся да тэксту пакту, савецкі ўрад лічыць неабходным зазначыць на нездавальняючую выразнасьць у першым артыкуле самое фармулёўкі аб забароне вайны, якая дазваляе розныя і самавольныя тлумачэньні. Адзін з свайго боку лічыць, што павінна быць забаронена ўсякая міжнародная вайна як у якасьці сродку т. зв. «нацыянальнае палітыкі», так і служачая іншым мэтам (напрыклад, мэтам прыдушыць вызваленчы народны рух і інш.). На думку савецкага ўраду павінны быць забаронены ня толькі войны ў фармальна-юрыдычным тлумачэньні гэтага слова, але і такія ваенныя ўчынкі, як напр., інтэрвэнцыя, блёкада, ваенная акупацыя чужое тэрыторыі, чужых партоў і г. д. Гісторыя апошніх гадоў ведае ня мала такіх ваенных учынкаў, якія вельмі нашкодзілі народу. Савецкія рэспублікі самі былі аб'ектам такога нападу, а ў сучасны момант ад такіх нападаў церпіць 400 мільённы кітайскі народ. Больш таго, падобныя ваенныя ўчынкі вельмі часта разгортваюцца ў буйныя войны, якія ўжо зусім немагчыма спыніць. Між тым, значныя, з пункту гледжаньня захаваньня спакою, пытаньні ў пакце ўсімі моўчкі абмінаюцца. Далей, у тым-жа першым артыкуле пакту гаворыцца аб неабходнасьці вырашаць усе міжнародныя канфлікты выключна мірным шляхам. Савецкі ўрад у зьвязку з гэтым лічыць, што да ліку сродкаў, забараняемых пактам, павінны быць аднесены і такія, як адмова ад аднаўленьня мірных нармальных дачыненьняў, ці разрыў гэтых дачыненьняў між народамі, бо гэткія ўчынкі супярэчаць разуменьню мірных мэтадаў разьвязаньня канфліктаў і спрыяюць атмасфэры для выбуху вайны.

7) З агаворак, зробленых у дыплёматычнай перапісцы між першымі ўдзельнікамі пакту, асаблівае ўвагі савецкага ўраду заслугоўвае агаворка брытанскага ўраду ў параграфе 10-м яго ноты ад 19-га мая г. г. Водлуг гэтае агаворкі, брытанскі ўрад пакідае за сабою волю ўчынкаў у адносінах шэрагу абласьцей, спэцыяльна ім нават не пералічаных. Калі гутарка ідзе аб абласьцёх, якія ўваходзяць у склад Брытанскае імпэрыі, ці яе дамініёнаў, дык яны ўжо ўключаны ў пакт і выпадае нападу на іх прадугледжан пактам, так што агаворка брытанскага ўраду ў адносінах да іх, павінна здавацца, па меншай меры, непатрэбнаю. Калі-ж маюцца на ўвазе іншыя вобласьці, дык удзельнікі пакту маюць права дакладна ведаць, дзе пачынаецца воля ўчынкаў брытанскага ўраду і дзе яна канчаецца. Але брытанскі ўрад пакідае за сабою волю ўчынкаў ня толькі ў выпадку ваеннага нападу на гэтыя вобласьці, але нават пры любым «нядружалюбным» акце, ці т. зв. «умешваньні», прычым ён, як відаць пакідае за сабою права самавольна ўстанаўляць тое, што лічыцца нядружалюбным актам, ці «умешваньнем», якое-б апраўдвала пачатак ваенных апэрацый з боку брытанскага ўраду. Прызнаньне за ім такога роду права азначала-б апраўданьне вайны і магло-б служыць заразьлівым прыкладам і для іншых удзельнікаў пакту, якія, у моц раўнапраўя, набылі-б сабе тое-ж права ў адносінах іншых абласьцей, а ў выніку не засталося можа такога месца на зямной кулі, у адносінах якога пакт мог-бы ўжывацца. Гэтую агаворку савецкі ўрад ня можа не разглядаць інакш, як спробу выкарыстаць самы пакт у якасьці сродку імпэрыялістычнае палітыкі. Аднак, вышэйазначаная нота брытанскага ўраду не паведамлена савецкаму ўраду ў якасьці складанае часткі пакту, ці дадатку да яго, і таму яна ня можа лічыцца абавязковай для савецкага ўраду, як неабавязковы для яго і іншыя агаворкі, якія зьмяшчаюцца ў дыплёматычнай перапісцы аб пакце між яго першымі ўдзельнікамі. Роўным чынам, савецкі ўрад ня можа таксама згадзіцца з усімі іншымі агаворкамі, якія могуць служыць апраўданьнем вайны, між іншым, агаворкамі, зробленымі ў гэтай перапісцы, аб выключэньні з кампэтэнцыі пакту пастаноў, якія выцякаюць з статуту Лігі Нацый і Лёкарнскае згоды.

8) Падагульваючы вышэйпададзенае, павінен адзначыць адсутнасьць у пакце абавязацельства аб разброеньні, якое зьяўляецца адзіным важным элемэнтам гарантыі спакою, нездавальняючасьць і нявыразнасьць самой фармулёўкі аб забароне вайны і наяўнасьць шэрагу агаворак, якія маюць на мэце загадзя зьнішчыць нават нешта падобнае на абавязацельствы ў адносінах да справы міру.

Тым ня менш, паколькі Парыскі пакт аб'ектыўна накладае вядомыя абавязацельствы на дзяржавы перад грамадзкаю думкаю і дае савецкаму ўраду магчымасьць высунуць перад усімі ўдзельнікамі пакту самае важнае для справы міру пытаньне—**пытаньне аб разброеньні, вырашэньне якога зьяўляецца адзінай гарантыяй папярэдзіць вайну—САВЕЦКІ ЎРАД ВЫКАЗВАЕ СВАЮ ЗГОДУ ПАДПІСАЦЬ ПАРЫСКІ ПАКТ.**

У адпаведнасьці з вышэй—пададзеным, я буду мець гонар перадаць вам, пан пасол, адпаведны акт майго ўраду аб далучэньні яго да пакту, як толькі будуць скончаны зьвязаныя з ім фармальнасьці.

Прымеце, пан пасол, завярэньне ў маёй поўнай да вас пашане.

Часова выконваючы абавязкі Народнага Камісара замежных спраў СССР ЛІТВІНАЎ.

НА СЛОВАХ—МІР, А НА СПРАВЕ—ВАЙНА.

Гэтымі днямі ў Парыжы ў урачыстых абставінах быў падпісаны дагавор аб забароне вайны.

Нам здаецца, ня лішнімі будзе даць агульныя вынікі, агульную кароткую характарыстыку дагавору, паколькі ён увайшоў у гісторыю міжнародных адносін.

Дагавор аб забароне вайны быў прапанаваны Амэрыкай. Прапануючы гэты дагавор, Амэрыка прасьледвала наступныя дзьве асноўныя мэты.

Папершае, стварыць у сябе, у Амэрыцы, уражаньне, што амэрыканскі ўрад здольны забясьпечыць усеагульны мір і гэтым самым прыцягнуць на свой бок спачуваньне шырокіх пластоў насяленьня. Гэта мае для амэрыканскага ўраду вялікае значэньне, прымаючы пад увагу надыходзячыя ў Амэрыцы перавыбары прэзыдэнта.

Падругое, прыцягваючы эўрапейскія дзяржавы да ўдзелу ў дагаворы, Амэрыка імкнецца стварыць як-бы новую Лігу Нацый. Але ў той-жа час, як у старой Лізе Нацый галоўную ролю грае Англія, у гэтай новай Лізе Нацый галоўная роля будзе належаць, зразумела, Амэрыцы. У гэтым сэнсе падпісаны ўчора ў Парыжы дагавор зьяўляецца перамогай амэрыканскай дыплёматыі і паражэньнем дыплёматыі ангельскай. Але поруч з гэтым неабходна зазначыць, што да пэўнай ступені Амэрыка пакуль што зацікаўлена ў захаваньні міру ў сучаснай Эўропе. Справа ў тым, што амэрыканскія капіталісты зьмясьцілі ў розных эўрапейскіх краінах буйныя сродкі. Гэтыя капіталы могуць даваць прыбытак толькі пры ўмове захаваньня міру. Прапануючы чужаземным дзяржавам утварыць дагавор аб забароне вайны, амэрыканскі ўрад клапоціцца аб забесьпячэньні міру для тых сваіх капіталістаў, якія зьяўляюцца пазыкадаўцамі некаторых эўрапейскіх краін.

Адносіны СССР да дагавору ўжо вядомы нашым чытачам. СССР лічыць, што гэты дагавор ніякім чынам ня можа забясьпечыць сапраўдны мір і, урэшце, будзе скарыстаны імпэрыялістамі для прыкрыцьця сваіх ваяўнічых плянаў. Але паколькі дагавор так ці інакш дае магчымасьць зноў узьняць пытаньне аб ваеннай небясьпецы, зноў прыцягнуць грамадзкую ўвагу ўсяго сьвету да неабходнасьці змагацца з ваяўнічымі настроямі міжнароднай буржуазеі, СССР выказаў пажаданьне ўдзельнічаць у абмеркаваньні дагавору і, магчыма, яго падпісаньні на пэўных умовах.

Імпэрыялісты пастараліся ўхіліцца ад прыцягненьня СССР да ўдзелу ў абмеркаваньні дагавору. Што датычыцца далучэньня СССР да дагавору ў далейшым, то пытаньне гэта застаецца адкрытым.

СССР усё-ж трымаецца той думкі, што ніякія міжнародныя дагаворы супроць вайны ня будуць мець практычнага значэньня, калі яны ня прадугледжваюць абавязацельства адносна разброеньня. І сапраўды, калі чужаземныя дзяржавы надаюць хоць колькі-небудзь сур'ёзнае значэньне дагавору аб забароне вайны, які быў імі ўчора падпісаны, чаму яны ўсё-ж ня спыняюць нясупынна ўзбройвацца?

Пакт (г. з. дагавор) Келёга гаворыць аб забароне вайны. А факты палітычнай дзейнасьці гавораць аб нясупыннай падрыхтоўцы да новай вайны. Досыць для прыкладу падаць тыя факты, якія паведамляліся ў замежных тэлеграмах за адзін толькі апошні тыдзень.

Вось гэтыя факты зьяўляюцца адкрытым зьдзекам чужаземных дзяржаў над падпісваемым імі пактам.

Францыя аднаўляе ваенны саюз з Польшчай, які мае адкрыта імпэрыялістычны характар. Тая-ж Францыя адпушчае 1 міліярд франкаў ці прыблізна 100 міліёнаў на нашы грошы, на павялічэньне каштарысу францускага вайсковага міністэрства. Нямецкі ўрад настанаўляе пабудаваць браняносец „А". Амэрыканскі прэзыдэнт Куліджа зацьвярджае ваенны бюджэт Амэрыкі на 1929 г., па якому ваенныя выдаткі павялічваюцца на 80 міліёнаў. Італьлянскі ўрад будуе новую ваенна-марскую крэпасьць на высве Сардынія. Румынскі ўрад узьнімае пытаньне аб павялічэньні свайго ваеннага флёту на Чорным моры і аб павялічэньні свайго паветранага флёту.

Вось тыя факты, якія чужаземным урадам ня ўдасца прыкрыць ніякімі пактамі.

У гэтых умовах апошняе выступленьне савецкага ўраду аб разброеньні набывае асаблівае значэньне. У якасьці старшыні савецкай дэлегацыі на канфэрэнцыі па разброеньню т. М. М. Літвінаў зьвярнуўся з лістам да старшыні камісіі Лігі Нацый па разброеньні Лёўдона (прадстаўніка Англіі) з запытам: Калі Ліга Нацый зьбіраецца зноў склікаць камісію па разброеньні?

Праца гэтай камісіі была перарвана яшчэ 5 месяцаў таму назад. Яна ня была скончана, а іменна перарвана. Унесены на разгляд камісіі савецкі праэкт частковага разброеньня ўнёс такое замяшаньне ў шэрагі камісіі, што яна пасьпяшыла сама сябе распусьціць, каб толькі пазбавіцца неабходнасьці разглядзець савецкі праэкт. Пры гэтым кіраўнікамі камісіі было зазначана, што камісіі лепш дачакацца вынікаў перагавораў паміж Амэрыкай і чужаземнымі дзяржавамі адносна ўтварэньня дагавору аб забароне вайны, а таксама вынікаў перагавораў паміж Англіяй і Францыяй па пытаньні аб узброеньні.

Зараз камісіі ўжо чакаць нічога ня прыходзіцца. Дагавор аб забароне вайны падпісаны, а паміж Англіяй і Францыяй таксама ўжо ўтворана згода аб марскім узброеньні.

Для камісіі надыходзяць апошнія тэрміны, калі яна павінна адкрыта даць адказ: ці яна мае намер весьці далейшыя перагаворы аб разброеньні, ці яе задача пад прыкрыцьцем фальшывых дагавораў аб забароне вайны ўсімі спосабамі затрымліваць перагаворы аб разброеньні, перашкаджаць спробам дамагчыся хоць-бы частковага зьмяншэньня ўзброеньняў.

В. Т.

Парыскія ілюзіі і горкая сапраўднасьць
ПАСЬЛЯ ПАДПІСАНЬНЯ ПАКТУ КЕЛЁГА.
Англа-амэрыканскі вузел супярэчнасьцяў

ПАРЫЖ, 30-8. Лёнданскі карэспандэнт «Эко-дэ-Пары», асьвятляючы прычыны адмовы Келёга прыехаць у Лёндан, згаджаецца з «Дэйлі Тэлеграф», што асноўная прычына халодных адносін між Англіяй і Амэрыкай хаваецца ў падпісаньні англа-францускае марское згоды і неахвотным далучэньні Англіі да пакту.

— Але гэта ня ўсё,—піша карэспандэнт; становішча ў Ціхім акіяне ўжо даўно стварае грунт для сур'ёзных рознагалосьсяў між Англіяй і Амэрыкай. Урад Злучаных Штатаў абвінавачваюць у тым, што ён апякуецца над нанкінскімі нацыяналістамі, дамагаючыся захапіць ангельскія рынкі ў Кітаі. З свайго боку ўрад Амэрыкі скардзіцца на тое, што Англія часта не папераджала яго аб ужываемых ёю ў Кітаі кроках. Нарэшце, зробленая Амэрыкай Эгіпту, без папярэдняе згоды ангельскага ўраду, прапанова падпісаць арбітражны ўгавор, зрабіла няпрыемнае ўражаньне ў Лёндане».

Нанкін запрошан далучыцца да пакту.

ПЕКІН, 30-VIII. Паверáны ў справах Паўночна-Амэрыканскіх Злучаных Штатаў перадаў нанкінскаму міністру замежных спраў Ван-Чжэн-Ціну тэкст пакту Келёга, а нанкінскаму ўраду запросіны далучыцца да пакту.

Амэрыканскі орган „Пекін Лідэр" заяўляе, што зварот да Кітаю з запросінамі далучыцца да пакту Келёга сьведчыць аб буйных зьменах, якія за апошні час адбыліся ў Кітаі. Упяршыню ў Кітаі існуе адзіны ўрад, які можа нават прэтэндаваць на становішча ўраду ўсяго Кітаю.

Японскі орган «Норт Чайна Стандарт» піша: «Невядома, ці запрашаецца Манжурыя далучыцца да пакту, чаго належала-б чакаць, калі мець на ўвазе прынцып амэрыканскае палітыкі зносіцца з абласнымі ўрадамі».

ПАКТ НІЧЫМ НЯ ЗЬВЯЖА ЯПОНІЮ Ў КІТАІ.

ТОКІЁ, 30-8. На думку японскага ўраду, далучэньне нанкінскага ўраду да пакту Келёга будзе азначаць юрыдычнае прызнаньне Нанкіну з боку Амэрыкі. Апрача таго, пакт абмяжоўвае магчымасьць японскіх агрэсыўных учынкаў ва ўсіх пытаньнях, якія ўзьнікаюць між Японіяй і Кітаем, між іншым, у адносінах такое меры, як шандунская экспэдыцыя. Тым ня менш, японскі ўрад ведае, што яго спэцыяльныя інтарэсы ў Манжурыі і Манголіі пактам Келёга не закранаюцца, бо ён гарантуе яго ўдзельнікам магчымасьць ужыць захады для абароны ўласных жыцьцёвых інтарэсаў.

ПРЭЧ ЗДРАДНІКАЎ!

Беларускі сялянска-работніцкі пасольскі клюб, г. ё. тыя прадстаўнікі Заходняй Беларусі ў польскім сойме, якія, ня гледзячы на страшэнныя праськледваньні пілсудчыны проці беларускага народу ў Польшчы, бадзёра змагаюцца за права гэтага народу,—выпусьцілі гэтымі днямі адозву—«Камунікат» у справе здрадніцкай працы Я. Станкевіча, яго «Гаспадарскага Зьвязу» і «Сялянскай Партыі»; гэты камунікат мы тут зьмяшчаем поўнасьцю без камэнтарыяў, бо ён не адчувае ў іх патрэбы.

„Беларускі сялянска-работніцкі рух, ня гледзячы ні на якія перашкоды ў сваім стыхійным імкненьні да поўнага сацыяльнага і нацыянальнага вызваленьня рашуча разьбівае стараньні розных прайдзісьветаў і палітычных спэкулянтаў, якія хацелі-б пакіраваць гэты рух на неўласьцівы для яго шлях. Разьбіта ўшчэнт Паўлюкевічаўшчына з усімі яго бутафорнымі арганізацыямі, даходзяць сваей натуральнай сьмерцю Умястоўшчына і Вярнікоўшчына. Ня маюць ніякага посьпеху сярод адзіна-моцнага сялянска-работніцкага руху і ўгадовыя групы—сельсаюзьнікі і хадэкі.

Але варожыя гэтаму руху сілы ня хочуць спыніць сваей дзейнасьці на шкоду яму і твораць новыя штучныя кадры разьбівайлаў, якія стараюцца ўсялякімі спосабамі падшыцца пад магутны сялянска-работніцкі рух, унесьці ў яго рады дэзорыентацыю і скіраваць на шлях ашуканства, маны і здрады.

У час, калі адбываецца г. зв. палярызацыя сілаў у грамадзянстве, г. ё. награмаджэньне буржуазных і ўгадовых сілаў каля аднаго цэнтру (полюсу), а работніцка-сялянскіх—каля другога, у час, калі беларускія сялянска-работніцкія гушчы пазбаўлены сваёй легальнай масавай палітычнай арганізацыі—на відоўню грамадзкага жыцьця, замест зусім збанкрутаваных Паўлюкевіча, Вярнікоўскага і Умястоўскага, займаючы іх ганебнае месца—выступіў Янка Станкевіч з жменяй розных грамадзкіх авантурнікаў.

Карыстаючыся выпадковай прыхільнасьцю радыкальнай прэсы ў леташнім годзе ў зьвязку з адыходам яго ад угодніцкага сельсаюзу, які тады быў адным з сільнейшых фактаў разьбіваньня беларускіх сялянска-работніцкіх сілаў—Янка Станкевіч выкарыстаў гэтую прыхільнасьць для запраўднай здрады і прадажы сялянска-работніцкіх інтарэсаў. З яўнаю паддзержкай „сільных гэтага сьвету", пры скасаваньні ўсіх беларускіх (нават угадовых) сьпіскаў у тэй акрузе, дзе ён быў выстаўлены і падшываючыся дэмагагічна пад тон і нават вонкавы выгляд сялянска-работніцкай прэсы—Янка Станкевіч прайшоў у сойм.

Ня гледзячы на поўны адпад ад яго тых сялянска-работніцкіх гушчаў, якія, будучы абсалютна пазбаўлены сваёй прэсы падчас выбараў, былі ўведзены ў абман дэмагогіяй, ня гледзячы на поўны непасьпех акцыі сярод інтэлігенцыі—Янка Станкевіч вядзе і далей сваю брудную працу. Ведаючы, якою папулярнасьцю карысталася былая Грамада, ён спэкулюе на яе імені і, ілжыва і нагла называючы сваю групу „нацыянальнаю часткай б. Грамады" і падшываючыся прыхільнікам Т-ва Беларускай Школы,—Янка Станкевіч абліваe памыямі запраўдны беларускі сялянска-работніцкі рух, яго паасобных прадстаўнікоў і прадстаўнічыя органы, робячы яўныя правакацыйныя даносы на іх у сваім жоўтым „Народзе" і сьпешна творачы на шляху сялянска-работніцкім арганізацыям—свае «Гаспадарскія Зьвязы» і «Сялянскія Партыі» разьвівае прэсавую акцыю і ўлазіць у народ, творачы на мясцох свае „Зьвязы", каапэратывы і г. д.

Не прадстаўляючы рэальнай пагрозы сялянска-работніцкаму руху,—група Янкі Станкевіча з сваім „Гаспадарскім Зьвязам", партыяй і г. д. зьяўляецца вонкавым праяўленьнем «працы» і імкненьняў той здэзарыентаванай часткі беларускага грамадзянства, якая, ня верачы ў жыцьцёвую сілу і творчы інстынкт сялянска-работніцкіх гушчаў,—штораз больш гатова паддацца розным абацанкам ворагаў гэтых гушчаў і стацца прыладай для больш шырэйшага паняволеньня іх.

Каб папярэдзіць беларускія працоўныя гушчы аб магчымай грозячай ім небясьпецы ашуканчым спосабам быць уцягнутым у гэтую брудную афэру, а разам з тым перасьцерагчы тую частку беларускага грамадзянства ад шкадлівых беларускаму працоўнаму руху крокаў—Беларускі Сялянска-Работніцкі Клюб, як стоячы на варце сялянска-работніцкіх інтарэсаў, лічыць сваім абавязкам сьцьвердзіць і падаць да агульнага ведама наступнае:

1) Група Янкі Станкевіча—яго «Гаспадарскі Зьвяз», «Сялянская Партыя» і інш. ёсьць нішто іншае, як замена збанкрутаванай Паўлюкевічаўшчыны.

2) Па сваёй унутранай сутнасьці гэтая група ёсьць зачаткам фашызму ў беларускім руху.

3) Нічым недаказанай нагляй маной, аблічанай на несьвядомасьць, зьяўляецца цьверджаньне гэтай групы, што яна зьяўляецца нацыянальнай часткай Грамады; Клюб сьцьвярджае, што б. грамадаўцаў у гэтай групе няма, па крайняй меры такіх, якія афіцыяльна зьвязалі сябе з гэтай групай, а, калі яны тайна скрываюцца, то гэта ня больш ня менш, як грамадзкія трусы і авантурнікі.

Беларускі Сялянска-Работніцкі Клюб папераджае, што кожнае прыступленьне да групы Янкі Станкевіча—да яго „Гаспадарчага Зьвязу", „Сялянскай Партыі" і іншых яго арганізацыяў будзе лічыць за здраду і прадажу беларускіх сялянска-работніцкіх інтарэсаў і заклікае працоўныя гушчы стаяць цьвёрда на сваім становішчы, не паддаючыся дэмагогіі і абману.

Толькі яснае зразуменьне сваіх мэтаў, яснае адношаньне да ворагаў яго, толькі адзіны шчыльны фронт беларускіх сялян і работнікаў у саюзе з працоўнымі іншых нацыянальнасьцяў, у барацьбе за свае правы—адзіны шлях перамогі і вызваленьня».

Палітыка цьвёрдалобых руйнуе ангельскую гаспадарку.

ЛЁНДАН, 24-8. „Дэйлі Геральд" зьмяшчае паведамленьне [illegible] статыстычных дадзеных [illegible] савецкіх заказаў на ангельскай прамысловасьці. Газэта піша, што сваім наскокам на Аркос міністр унутраных спраў Джойнсон Хікс зрабіў злачынства ня толькі з пункту гледжаньня міжнародных адносін, але таксама з пункту гледжаньня інтарэсаў ангельскае прамысловасьці. „Саве[illegible] ты—піша газэта—могуць [illegible] [illegible] Англіі стала значна больш сур'ёзнаю. Меркаваць, што Бальдвін і яго калегі прызнаюцца ў сваёй памылцы і аднавяць дыплёматычныя дачыненьні з Расеяй—было-б занадта шмат. Для гэтага неабходна, каб улада перайшла ў рукі рабочага ўраду».

ПРАЛІТА КРОЎ РЭВАЛЮЦЫЯНЭРАЎ.

ШАНХАЙ, 30-VIII. Кантонская ўлада ўчыніла вобыск у інтэрнаце рабочых, прычым арыштавала каля 50 чалавек, з якіх 28 неадкладна былі пакараны сьмерцю.

Адзін з уплывовых членаў вайсковага штабу на запытаньне, чаму яны пакараны сьмерцю бяз суду, адказаў: „Становішча вельмі сур'ёзнае, пляны камуністаў вельмі разгарнуліся, а таму ўлада ня мае магчымасьці траціць часу на розную судовую цеганіну».

Амундсэн загінуў(?)

ОСЛО, 30-8. Нарвэскае тэлеграфнае агенцтва паведамляе: газэта «Афтэнпостэн" атрымала тэлеграму, што, водлуг чутак з Харстату, каля выспаў Вэстэраалена знойдзены рэшткі аэраплянy «Латам», на якім вылецелі Амундсэн, Гільбо і Дыдрыхсэн. Чуткі гэтыя пакуль-што не пацьвердзіліся.

Вядомы палярны дасьледнік Хэль заявіў, што ён лічыць немагчымым, каб рэшткі „Латама» былі аднесены да Вэстэраалену, бо рэчка плыве ў процілеглы бок. Капітан Отто заявіў: «Калі гэтыя рэшткі сапраўды ад «Латаму», дык аэраплян, як відаць, быў аднесен блізка да нарвэскага берагу".

РЭПРЭСІІ ПРОЦІ РАБОЧАГА ДРУКУ.

ВЕНА, 28-8. Водлуг паведамленьняў з Сафіі, канфіскован нумар незалежнае рабочае газэты «Навіны» з дакладам Бухарына на кангрэсе Камінтэрну аб праграме Камінтэрну. Проці рэдактара распачата судовая справа

ВЕНА, 28-8. З Сафіі паведамляюць, што рэдактар рабочае газэты «Навіны» Драганаў засуджан да зьняволеньня ў астрозе на 6 гадоў за «прапаганду клясавае нянавісьці».

У Саюзе ССР.

БОЛЬШ МІЛІЯРДУ НА САЦЫЯЛЬНАЕ СТРАХАВАНЬНЕ.

ДАПАМОГА БЕСПРАЦОЎНЫМ ПАВЯЛІЧВАЕЦЦА.—УПЯРШЫНЮ ЎВОДЗІЦЦА ВЫПЛАТА ПЭНСІІ СТАРЫМ РАБОЧЫМ.

МАСКВА, 30-8. Пры УЦСПС адбылася нарада ЦК саюзаў, на якой разглядаліся кантрольныя лічбы па сацыяльнаму страхаваньню на 1928-29 г. Агульная сума выдаткаў на сацыяльнае страхаваньне на 1928-29 год заплянавана ў 1.130 мільёнаў руб. Усяго на тэрыторыі СССР будзе застрахавана 10.256.000 рабочых і служачых.

Апрача таго, у надыходзячым гаспадарчым годзе будзе [illegible] каля 400 тысяч батракоў.

Сярэдні страхавы тарыф для прамысловасьці [illegible] 12,6 пр. Дапамога беспрацоўным павялічваецца [illegible] руб. [illegible] 16 руб. у месяц замест леташніх 14 р. 40 кап. Дапамогу па старасьці будуць атрымліваць, прыблізна, каля 675 тысяч чалавек. На курортна-санаторную дапамогу рабочым і служачым прызначана [illegible] 30 мільёнаў руб.

У 1928-29 г. упяршыню ўводзіцца страхаваньне па старасьці рабочых [illegible] прамысловасьці і на транспарце; рабочыя будуць [illegible] пры стажы [illegible] 25 гадоў, а работніца з 55 гадоў, пры працоўным стажы [illegible] 25 гадоў. Водлуг весткаў, агульная колькасьць старых рабочых, якія [illegible] на пэнсію, складае 38 тысяч чалавек.

2½ МІЛЁНЫ Ў ПАЗЫКУ ДЗЯРЖАВЕ.

РАСТОЎ-ДОН, 30-8. ПАДПІСКА НА ПАЗЫКУ ІНДУСТРЫЯЛІЗАЦЫІ Ў АКРУЗЕ ДАСЯГЛА 2.300.000 РУБ., З ЯКІХ 2.050.000 РУБ. ПРЫПАДАЕ НА РАСТОЎ. 250 ТЫСЯЧ [illegible]. ПАДПІСКА ПАКУЛЬ-ШТО ЦЯГНЕЦЦА ВЫКЛЮЧНА ЗА КОШТ РАБОЧЫХ. [illegible] НЕ ПАЧАТА СЯРОД ХЛЕБАРОБАЎ, САМАТУЖНІКАЎ І РАМЕСЬНІКАЎ.

ПАДПІСКА НА ПАЗЫКУ Ў ШАХЦІНСКАЙ АКРУЗЕ ДАЛА 633 ТЫСЯЧЫ РУБ. НЕКАТОРЫЯ РАБОЧЫЯ ПАДПІСВАЮЦЦА НА СУМУ АД 200 ДА 500 РУБ.

Максім Горкі ў Ленінградзе.

РАДАСЬЦЬ СПАТКАНЬНЯ НА БАЛТЫЙСКІМ ЗАВОДЗЕ.

ЛЕНІНГРАД, 30-8. Разам з намесьнікам старшыні [illegible] Горкі [illegible] ёне [illegible] клюб [illegible] царквы [illegible]

Удзень Максім Горкі з [illegible] з Балтыйскім заводзе. [illegible] раз-жа [illegible] тарыцца хутка [illegible] тэрыторыі [illegible] азнаёміўся [illegible] най ста[illegible] пашлі [illegible] гатовы [illegible] Як скон[illegible] тыйцаў [illegible]

900 маладых чырвоных камандзіраў.

ЛЕНІНГРАД, 30-8. Скончыўся навучальны год у ваенных навучальных установах. Усяго скончыла курс 900 чалавек. [illegible]

На будаўніцтве Турк.-Сіб. чыгункі.

СЯМІПАЛАЦІНСК, 30-VIII. [illegible] адпушчана [illegible] 30 проц. [illegible] 3-х да [illegible] Замест [illegible] тысячу руб. [illegible] на [illegible] Канавозная праца каштуе таньней тачачнае на 15 проц.; у будучым мяркуецца тачачную працу зусім адмяніць. Значная эканомія дасягнута на загатоўках будаўнічых матар'ялаў. Удалося зьнізіць цэны на цэмант, дахавае за тысячу. Губэрскі СНГ ня выканаў 15 проц. зьніжэньня цэн на цэглу.

З прычыны нездаваленьня попыту, узьнікаюць сур'ёзныя цяжкасьці ў дастаўцы цэглы для будаўніцтва.

Новы буйны пласт вугалю.

АРЦЁМАЎСК, 30-8. На копальне № 5 рудакіраўніцтва імя Дзяржынскага геаразьведачнай партыяй знойдзен багаты пласт вугалю «каменка». Водлуг папярэдніх даных, запасу хопіць на 20 гадоў пры гадавым здобычу ў 350 тысяч тон. Пытаньне аб распрацоўцы пласта рудакіраўніцтва высунула на шырокай вытворчай нарадзе, якая ўхваліла пастанову неадкладна распачаць распрацоўку.

Зграя спэкулянтаў прамтаварамі.

ЛЕНІНГРАД, 30-8. У Ленінградзе выкрыта спэкуляцыйная скупка крамніны, абутку і інш. прамтавараў. Скупшчыкі-спэкулянты, маючы наладжаны апарат, накіроўваюць увесь закуплены тавар у хлебазагатоўчыя раёны: на Паўночны Каўказ, Украіну і інш. Губвышукам арыштавана 16 такіх спэкулянтаў-скупшчыкаў.

Трупы каманды ангельскае падлодкі „Л 55" вывезены ў Англію.

ЛЕНІНГРАД, 30-VIII. 30-га жніўня на Кранштадзкім рэйдзе адбылася перадача 38 трунаў з трупамі ангельскіх маракоў, якія знойдзены на ангельскай падводнай лодцы «Л 55», затопленай савецкім мінаносцам у 1919 г. у часе нападу ангельскае эскадры на Кранштадт.

Дзеля падпісаньня акту перадачы, у Кранштадт прыехалі: прадстаўнік агенцтва НК Замежных Спраў у Ленінградзе т. Яноўскі і нарвэскі консул у Ленінградзе пан Плятоў. Перадачу трунаў, па даручэньні вышэйшага марскога камандаваньня СССР зрабіў начальнік ваеннага порту т. Прошкін. Труны з трупамі былі перанесены на борт параходу „Труро", спэцыяльна зафрахтаванага ангельскім камандаваньнем для іх перавозкі. Апрача 38 трунаў перададзены 3 кошыкі з уласнымі рэчамі загінуўшых ангельскіх маракоў.

У т. Лашэвіча адрэзана нага.

ХАРБІН, 30-8. Сёньня ў намесьніка старшыні Кітайска-Усходняе чыгункі Лашэвіча адрэзана правая нага. Апэрацыя прайшла добра, але праз некалькі гадзін надышло вострае пагоршаньне. Становішча хворага прызнана безнадзейным.

Па Беларускай ССР.

(Ад нашых карэспандэнтаў).

Бедната—за ўпарадкаваньне мястэчка.

[illegible] двор Копыльскае сямігодкі [illegible] [illegible] бароднай і камсамольцы сабраліся для абгаварэньня [illegible] [illegible] землеўпарадкаваньня м. Копыля.

Дакладчык, старшыня райвыканкому, гаворыць [illegible] [illegible] 200 гаспадар[illegible] [illegible]

[illegible] радкаваньне, сяляне рады крытыкуюць [illegible] [illegible] [illegible] для гэтага пытаньня.

Насельніцтва ня было дастаткова азнаёмлена з пытаньнем, з-за чаго [illegible] супроць землеўпарадкаваньня.

Ўпарадкаваньня абіраліся на [illegible] [illegible] сходах, дзе [illegible] выбраныя [illegible] [illegible]

На гэтых пытаньнях спыніліся [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] удзелам усіх жыхароў.

М. Мінін.

Капыльскі раён, Меншчына.

ЛЕПЕЛЬСКІ РВК ЗАТРЫМЛІВАЕ ЗЕМЛЕЎПАРАДКАВАНЬНЕ.

Полацак, 31-8. У в. Альхоўках у 1927 г. каморнікам было распачата землеўпарадкаваньне. Сяляне вельмі цікавіліся гэтым, бо яны ведалі, што разьмяркоўваецца 150 гэктараў сенажаці, якою карысталіся лясьніцтва і РВК.

Але па невядомых прычынах РВК зьняў з працы каморніка тав. Мікалаева і зараз-жа прыслаў сваіх рабочых скасіць сенажаць, а справу адклаў да 1928 г.

Сёлета АКЗА паслаў у Альхоўкі другога каморніка для далейшай працы.

Прыехаўшы прадстаўнік РВК на пастановы сялян абараняючаму іх каморніку заявіў:

—Вы ня маеце падыходу да сялян! Мы вас здымем з працы!..

Далейшая праца каморніка сапраўды была прыпынена невядома чаму.

Трэба ўказаць РВК, каб ён успомніў свае абавязкі.

М.

ПАМАЖЭЦЕ АРГАНІЗАВАЦЬ КАЛГАС.

7 чал. домагаспадароў вёскі Бэркава спачатку красавіка г. г. пастанавілі арганізавацца ў калгас і для гэтай мэты зьвярнуліся ў Глускі райвыканком.

Да гэтага часу яны ня толькі не арганізаваны, але нават Глускі райвыканком ня даў ніякага адказу.

23 жніўня другі раз сабраліся і абгаварвалі гэтае пытаньне ўжо ня 7, а 16 чал., г. зн. палова вёскі.

Ізноў нічога.

Трэба пасадзейнічаць калгасьнікам у арганізацыі калгасу, тым больш, што большасьць з іх дэмабілізаваныя чырвонаармейцы, а заможныя вядуць жорсткую барацьбу і імкнуцца перашкодзіць гэтай справе.

Бабруйшчына.

СЯЛЯН—НА КУРОРТЫ.

БАБРУЙСК, 31-8. Да жніўня месяца наркаматам аховы здароўя БССР прадастаўлена сялянам Бабруйшчыны 9 месц, з іх 5 у Лівадзіі, 3 у Сочы і 1 у Старай Русе.

З 15 верасьня будуць прадастаўлены 5 месц у Лівадзію (Асіповіцкаму, Чырвона-Слабодзкаму Любаньскаму, Старадароскаму і Клічаўскаму раёнам) і 2 месцы ў Таласу (Глускаму і Чырвона-Слабодзкаму раёнам).

НАРСУДЫ НА ВЁСЦЫ.

Ворша, 31-8. (Уласны кар.). Прэзыдыум АВК прызнаў неабходным і пастанавіў арганізаваць 2 нарсуды: адзін—пры Славенскім с.-с., Талочынскага раёну і другі—пры Шамаўскім с.-с., Мсьціслаўскага раёну.

На сэкратарыят АВК і акрсуд ускладзены абавязак даць адпаведную дапамогу, палажэньні, інструкцыі і законы новапачынаючым працу на вёсцы сельскім судом.

КААПЭРАЦЫЯ РЫХТУЕЦЦА ДА ЗАГАТОВАК.

ГОМЕЛЬ, 31-8. Каапэрацыйныя арганізацыі акругі канчаюць арганізацыйную працу па загатоўках. Падабраны загатоўчы апарат, прыгатаваны адпаведныя памяшканьні для прыняцьця сельска-гаспадарчай сыравіны. Некаторыя спажывецкія таварыствы пачалі загатаўляць жыта.

ЗАГАТОЎКА ПРАДУКТАЎ НА ЗІМУ.

Гомель, 31-8. Праўленьне ЦРК утварыла дагавор з мясцовымі арганізацыямі на дастаўку сельска-гаспадарчых прадуктаў для пайшчыкаў. Ужо ўтваран дагавор на 100 тысяч пудоў бульбы, на значную колькасьць сьвежых агуркоў, на капусту і інш. Такім чынам сёлета попыт пайшчыкаў на сельска-гаспадарчыя тавары будзе поўнасьцю задаволен.

КУРСЫ ДЛЯ МОПРАЎСКАГА АКТЫВУ.

Гомель, 31-8. Акругком МОПР пачаў падрыхтоўку да арганізацыі ў Гомелі курсаў для мопраўскага актыву. На курсах будуць навучацца да 30 чал.

КУРСЫ КЛЮБНЫХ РАБОТНІКАЎ.

Віцебск, 31-8. Культаддзел акрпрафбюро прызнаў неабходным адчыніць з 15 кастрычніка аднамесячныя курсы па перападрыхтоўцы клюбнага актыву. Курсамі будуць ахоплены, апроч загадчыкаў клюбамі, старшыні праўленьняў клюбаў, загадчыкі чырвонымі куткамі і іншыя. На час абучаньня на курсах слухачы, як маркуецца, будуць вызвалены ад працы, з захаваньнем заработку за кошт саюзных арганізацый.

ПАБУДОВА ВЭТЛЯЧЭБНІЦЫ.

Ворша, 31-8. Прэзыдыум акрвыканкому дазволіў АкрЗА скарыстаць адпушчаныя на пабудову вэтлячэбніцы ў вясковай мясцовасьці 600 руб. на пабудову вэтлячэбніцы ў гор. Воршы, якая будзе абслугоўваць і Аршанскі раён, а таксама дазволена Талочынскаму райвыканкому скарыстаць адпушчаныя на рамонт школ 700 руб., для пабудовы Катужынскай пачатковай школы, якая пачалася будавацца за сродкі ад самаабкладаньня.

Да навучальнага году падрыхтаваліся.

Гомель, 31-8. На адбыўшайся ў Гомелі нарадзе раённых інспэктароў нарасьветы былі прапрацаваны дырэктывы па пытаньнях дапамогі бяднейшым вучням, камплектаваньню школ, правядзеньня пляну беларусізацыі. Выпрацаваны формы кіраўніцтва інспэктурай падпарадкаваных ёй устаноў: хат-чытальняў, чырвоных куткоў.

Прапрацаваны пытаньні перападрыхтоўкі настаўнікаў у працягу зімы, своечасовага пачатку заняткаў не пазьней 15 верасьня. Адзначалася таксама неабходнасьць барацьбы за акуратнае наведаньне вучнямі школ у працягу ўсяго навучальнага году.

Зараз у акрузе скончан рамонт школ. Кнігі для вучняў ужо знаходзяцца на мясцох. У некаторых раёнах пабудаваны новыя школы. На сяле Барысаўшчына, Хойніцкага раёну будуецца школа па праэкту НК Асьветы БССР.

Рэарганізацыя Віцебскага палітэхнікуму.

Віцебск, 31-8. Віцебскі палітэхнікум па згодзе з ВСНГ Бел. у далейшым па сваіх трох аддзяленьнях будзе выпушчаць, галоўным чынам, цёплатэхнікаў, мэханікаў і электра-тэхнікаў.

Пры палітэхнікуме існавала хэмічнае аддзяленьне з брадзільным ухілам. У сучасны момант, грунтуючыся на патрабаваньнях беларускай прамысловасьці, хэмічнае аддзяленьне рэарганізуецца з такім разьлікам, каб выпушчаць ня толькі брадзільшчыкаў, але сілікатчыкаў і інш.

Будуем дрэваапрацовачны камбінат.

ГОМЕЛЬ, 30-8. Распрацаваныя аддзяленьнем Лесбелу праэкты па пабудове дрэваапрацовачнага камбінату ў Новабеліцы зацьверджаны. У бліжэйшы час у Гомель прыяжджаюць некаторыя спэцыялісты для выкананьня падрыхтоўчае працы, з тым, каб у пачатку красавіка 1929 г. пачаць будаўніцтва. У першую чаргу будзе пабудован абозны завод. Аддзяленьне таксама намячае выкарыстаць памяшканьне ранейшага лесазаводу № 2 у Новабеліцы для пабудовы заводу гнутай мэблі.

Дзяжурствы адказных працаўнікоў.

Магілёў, 31-8. Дзеля лепшага абслугоўваньня насельніцтва, якое прыносіць свае скаргі на дзеяньні міліцыі і яе паасобных прадстаўнікоў, адміністрацыйны аддзел акрвыканкому ўстанавіў дзяжурствы адказных сваіх працаўнікоў у сьвяточныя дні і дні адпачынку.

Заявы і скаргі будуць прымацца як пісьмовыя, так і вусныя, у патрэбных выпадках будуць давацца растлумачэньні па сутнасьці справы, а таксама вусныя адказы аб разгледжаных скаргах (дагэтуль усе скаргі прымаліся і адказы на іх даваліся толькі ў пісьмовай форме).

Праца ідзе нездавальняюча.

(Г. Го[illegible] Аршанск. акр.).

На апошнім пасяджэньні прэзыдыуму РВК заслухана справаздача аб дзейнасьці Шарыпскага с. с. Старшыня с. с. зрабіў даклад бяз лічбовых зьвестак, а з садакладу выявілася, што ў с.-с. няма ніякіх зьвестак амаль што па ўсіх галінах працы. Апрача таго, высьветлена, што сельсавет не зьвяртаў належнай увагі на масавую працу; няма вучоту вясковага актыву, камісіі пры с.-с. засталіся на паперы, дырэктывы аб працы сярод жанчын ня выкананы, члены с.-с. не рабілі справаздач перад выбаршчыкамі, пленумы с.-с. адбываліся без належнага кворуму (у прысутнасьці 10-12 членаў с.-с. з агульнага ліку 22).

Пабудова на сродкі ад самаабкладаньня 11 мастоў адбылася без складаньня каштарысаў. Веснавая пасеўная кампанія прашла самацёкам і ў с.-с. няма ніякіх зьвестак аб ёй. У галіне канцылярскай працы таксама ёсьць недахопы. Па ЗАГС'у цэлы шэраг выпадкаў рэгістрацыі сьмерці з вялікім пропускам (15-25 дзён пасьля сьмерці), за якое парушэньне с.-с. не складаў пратаколаў.

Належнага кіраўніцтва агульнымі сходамі з боку прэзыдыуму с.-с. ня было; пратаколы агульных сходаў апошнім не зацьвярджаліся.

Прэзыдыум РВК у пастанове па дакладу вызначаў цэлы шэраг практычных прапаноў да адхіленьня маючыхся ў працы с.-с. недахопаў.

ВЫНІКІ АБГАВАРЭНЬНЯ СЫСТЭМЫ НАРАСЬВЕТЫ*).

ТЭХНІКУМЫ Ў СЫСТЭМЕ АСЬВЕТЫ.

Другое прынцыповае спрэчнае пытаньне па праэкту сыстэмы народнай асьветы—гэта аб месцы тэхнікумаў у сыстэме народнай асьветы; па праэкту сыстэмы тэхнікум падрыхтоўвае спэцыялістаў сярэдняй кваліфікацыі па розных спэцыяльнасьцях у розных галінах гаспадаркі, культуры і савецкага будаўніцтва. На Украіне тэхнікумы абвешчаны вышэйшымі навучальнымі ўстановамі для падрыхтоўкі вузкіх спэцыялістаў вышэйшай кваліфікацыі. У БССР сетка тэхнікумаў досыць разгорнута, і пытаньне аб тэхнікуме ў сыстэме народнай асьветы набывае актуальнае значэньне. Па прыкладу Украіны пленум Аршанскага акругавага выканаўчага камітэту высунуў пытаньне аб пабудове тэхнікумаў над ніжэйшай прафэсыянальнай адукацыяй і аб рэарганізацыі тэхнікумаў БССР у вышэйшыя навучальныя ўстановы. «Прызнаючы, што тэхнікум у сыстэме зьяўляецца амаль роўналежнаю ўстановаю прафшколе, адрозьніваецца ад яе толькі адным годам навучаньня, што маецца некаторая няўвязка з пераходам з тэхнікуму на другі курс ВНУ, пленум знаходзіць больш мэтазгодным пабудову тэхнікумаў па тыпу вышэйшых навучальных устаноў для падрыхтоўкі спэцыялістаў вузкай спэцыялізацыі—(сыстэма УССР)» (з пастановы пленуму Аршанскага акругозага выканаўчага камітэту ад 2-III 1928 г.). Апроч таго, за ператварэньне тэхнікумаў у вышэйшыя навучальныя ўстановы выказаліся два раённыя выканаўчыя камітэты і адзін за поўнае выключэньне тэхнікумаў з сыстэмы народнай асьветы.

Застановімся перш за ўсё на пытаньні, ці патрэбны нам тэхнікумы, як навучальныя ўстановы, падрыхтоўваючы тэхнікаў-спэцыялістаў сярэдняй кваліфікацыі? Адказ на гэта запытаньне лепш за ўсё робяць лічбы патрэбных кваліфікаваных працаўнікоў у зьвязку з пяцігадовым плянам разьвіцьця народнай гаспадаркі, культуры і савецкага будаўніцтва. Наступная табліца, зложаная на падставе матар'ялаў, атрыманых ад Выш. Савету Нар. Гаспад. і Наркаматаў БССР, далёка яшчэ няпоўная, яскрава сьведчыць аб патрэбнасьці ў нас кваліфікаванай сілы, якасьці тэхніка, як сярэдняга зьвяна паміж інжынэрам і кваліфікаваным рабочым.

1. Тэхнікаў для дзярж. прамысловасьці 1010.
2. Тэхнікаў для капітальнага і дарожнага будаўніцтва 396
3. Настаўнікаў для 4-хгадов. школ . 6768.
4. Сярэдняй кваліфікаванай сілы адпаведнай якасьці тэхніка для сельскай гаспадаркі, каапэрацыі і іншых галін савецкага будаўніцтва . . 3024

РАЗАМ: . . . 11198

За гэтыя гады мы выпусьцім сярэдняй кваліфікаванай сілы толькі 6246 чалавек; значыць, нам ня толькі патрэбны існуючыя тэхнікумы, але прыдзецца яшчэ адчыняць новыя, бо калі гутарка можа ісьці аб падрыхтоўцы кваліфікаваных рабочых, шляхам практычнай іх вучобы на прадпрыёмствах, дык ніхто да гэтага часу ня высоўваў прапаноў аб падрыхтоўцы тэхнікаў па-зашкольным шляхам. Праўда, можна спрачацца, што сярэдняе зьвяно кваліфікаванай сілы можа падрыхтоўвацца і ў вышэйшых навучальных установах, а ці зьяўляецца гэта мэтазгодным, ці адпавядае нашым матар'яльным магчымасьцям? Нават бяз лічбовых падрахункаў можна з упэўненасьцю сказаць, што мы можам абыйсьціся ў справе задавальненьня нашай гаспадаркі і будаўніцтва з тэхнікамі сярэдняй кваліфікацыі, а рэарганізацыя ў вузы 28 тэхнікумаў, існуючых зараз у БССР, не пад сілу дзяржаве як з боку матар'яльнага, так і з боку забясьпечаньня тэхнікумаў прафэсурай і іншымі навук. працаўнікамі. Такім чынам, прапазіцыю аб рэарганізацыі тэхнікумаў у ВНУ трэба адхіліць, як немэтазгодную і практычна ва ўмовах БССР непатрэбную і нявыгадную.

Цяпер пяройдзем да ліку гадоў навучаньня ў тэхнікумах і прафшколах, паколькі гэта пытаньне выклікае спрэчкі. Практыка існаваньня тэхнікумаў паказала, што тэхнікумы, будуючыся на базе сямігадовай працоўнай школы, за чатыры гады навучаньня і пры адбыцьці скончыўшымі палажанага стажу даюць досыць сталых спэцыялістых сярэдняй кваліфікацыі; калі тэхнікумы належным чынам абсталяваць і падабраць сталы пэдагагічны пэрсанал, дык тэхнікумы будуць выпускаць зусім добрых спэцыялістых; а раз так, дык няма чаго штучна высоўваць пытаньне аб павялічэньні ліку гадоў навучаньня. Раўняць прафшколу з тэхнікумам зусім нельга, бо ў навучальных плянах і праграмах іх—зусім розная ўстаноўка. Прафшкола павінна навучыць навыкам працы ў адпаведнай спэцыяльнасьці, тэхнікум—арганізацыі працы. Дасканальнае аўладаньне навыкамі ў тэхніцы працы патрабуе шмат часу ад навучаемых, у той час, як тэхніку такога дасканальнага аўладаньня навыкамі непатрэбна,—вось чаму тэхнікум мае толькі адзін год больш навучаньня, чым прафшкола.

СПЭЦЫЯЛЬНЫЯ ПРАФЭСЫЯНАЛЬНЫЯ КЛЯСЫ Ў СЫСТЭМЕ АСЬВЕТЫ.

Каб закончыць з сярэднім зьвяном сыстэмы народнай асьветы, якое выклікала найбольш спрэчак, застановімся яшчэ на адным непрынцыповым, але маючым некаторы практычны сэнс, пытаньні—гэта аб спэцыяльных прафэсыянальных клясах. Гэта пытаньне выклікала найбольш спрэчак. З абмяркоўваючых сыстэму народнай асьветы ўстаноў і арганізацый супроць спэцыяльных прафэсыянальных клясаў выказаліся: пленум Аршанскага акругавага выканаўчага камітэту, Аршанскі гарадзкі савет, Мазырскі гарадзкі савет, 5 раённых выканаўчых камітэтаў, ЦК ЛКСМ і ЦП саюзу працаўнікоў асьветы; усе іншыя ўстановы і арганізацыі, прыслаўшыя матар'ял абгаварэньня сыстэмы народнай асьветы, згаджаюцца са спэцыяльнымі прафэсыянальнымі клясамі. Па праэкту сыстэмы народнай асьветы спэцыяльныя прафэсыянальныя клясы нічым не адрозьніваюцца ад прафэсыянальнай школы; імем спэцыяльных прафэсыянальных клясаў названа прафшкола, арганізацыйна зьлітая з другім канцэнтрам сямігадовай працоўнай школы. Такое зьліяньне прафэсыянальнай школы з другім канцэнтрам робіць больш таннымі гэтыя навучальныя ўстановы, выгадна з пункту погляду нагрузкі пэдагагічнага пэрсаналу і можа хутчэй і танней надаць агульна-адукацыйнай сямігадовай школе працоўны характар. У пацьверджаньне вызначаных поглядаў прывядзем некаторыя разьлікі.

Прафэсыянальная школа, арганізацыйна зьлітая з другім канцэнтрам сямігодкі ў відзе спэцыяльных прафэсыянальных клясаў, можа карыстацца па агульна-адукацыйных прадметах навучальным абсталяваньнем другога канцэнтру сямігодкі, з другога боку, другі канцэнтр сямігодкі зможа карыстацца для прахаджэньня працоўных працэсаў прадпрыёмствамі навучальнага характару спэц.-прафэсыянальных клясаў (майстэрні, спэц. сельска-гаспадарчыя фэрмы і г. д.). Кожная 7-мігадовая працоўная школа і кожная прафэсыянальная школа павінна мець наступнае навучальнае абсталяваньне па агульна-адукацыйных прадметах: фізычны габінэт, прыродазнаўчы габінэт, навучальныя прылады па іншых агульна-адукацыйных навучальных дысцыплінах; кожная 7-мігодка для прахаджэньня з вучнямі працоўных працэсаў павінна мець майстэрню, школьныя вучасткі зямлі з належным абсталяваньнем і інвэнтаром. Наступная табліца паказвае кошт набыцьця навучальнага абсталяваньня па агульна-адукацыйных прадметах у другім канцэнтры 7-мігодкі і прафэсыянальнай школе:

	У 2-м канц. 7-годкі.	У праф-школе.	Разам.
1. Фізычны габінэт	1010	1977	2987
2. Прыродазн. »	947	—	947
3. Інш. навук. прыл.	91	—	91
Усяго:	2048	1977	4025

Ясная справа, што пры зьлітным існаваньні гэтых устаноў каштоўнасьць набыцьця навучальнага абсталяваньня па агульна-адукацыйных прадметах чуць ня ў два разы меншая; такім чынам, на кожным камплекце гэтых навучальных устаноў эканомім 2117 р. не за кошт якасьці, а за кошт уплатненьня працы.

Працоўныя працэсы, якія павінны адбывацца ў 7-гадовых школах пры зьлітным існаваньні іх з прафшколай, калі яна навучае навыкам фізычнае працы, таксама значна лягчэй правесьці, карыстаючыся абсталяваньнем прафшколы. Я ўжо ня буду гаварыць аб эканоміі ў памяшканьнях, якія, бязумоўна, таксама могуць быць, аб эканоміі ў адміністрацыйных і гаспадарчых выдатках; застанаўлюся толькі на нагрузцы пэдагагічнага пэрсаналу пры разьдзельным і зьлітным існаваньні 2 канцэнтру 7-годкі і прафшколы. Наступная табліца паказвае нагрузку пэдагагічнага пэрсаналу па агульна-адукацыйных прадметах у 2 канцэнтры 7-годкі і прафэсыянальнай школе.

Прадметы, выкладаемыя ў 2-м канцэнтры 7-годкі і агульна-адукацыйныя прадметы ў прафшколе.	Агульн. нагрузка ў гадзін. пры зьлітн. існаваньні прафшколы з другім канцэнтрам.
1. Мова і літаратура . .	17
2. Расейская мова . . .	14
3. Грамадазнаўства . .	25
4. Матэматыка . . .	24
5. Фізыка	14
6. Прыродазнаўства і геаграфія	20
7. Маляваньне . . .	22

Мы зараз аплачваем пэдагагічную працу ў 7-гадовых працоўных школах і прафшколах пагадзінна; але, бязумоўна, з працягам часу будзем пераходзіць на штатную сыстэму аплаты. Мы ўжо перайшлі ў частцы ВНУ, па меры росту матар'яльных магчымасьцяй рэспублікі, будзем пераходзіць і ў іншых навучальных установах. Штатная сыстэма прадбачыць, што па кожнаму прадмету ў кожнай навучальнай установе мы будзем мець асобнага выкладчыка і плаціць яму не ў залежнасьці ад ліку выкладаемых гадзін, а па пэўнай стаўцы на кожную фізычную асобу ў навучальнай установе. Пры пераходзе на штатную сыстэму мы маглі-б устанавіць нагрузку ад 18 да 24 гадзін у тыдзень. Пры такой сыстэме аплаты пры зьлітным існаваньні прафшколы з другім канцэнтрам 7-мігадовай школы, мы мелі-бы эканомію на ўтрыманьні выкладчыкаў па агульна-адукацыйных пералічаных дысцыплінах роўна ў два разы (у прафшколе і 7-годцы мог-бы працаваць адзін настаўнік замест 2).

У сучасны момант у 2-м канцэнтры 7-мёхгадовай працоўнай школы і ў прафшколе настаўнікі агульна-адукацыйных прадметаў па сваёй спэцыяльнасьці маюць надзвычайна малую нагрузку (ад 6 да 17 гадзін у тыдзень у 2-м канцэнтры сямёхгодкі і ад 4-х да 11-ці гадзін у тыдзень у прафшколе). Гэтыя абставіны прыводзяць да наступных вынікаў: праца ў некалькіх установах, каб нагнаць стаўку, што шкадліва адбіваецца на якасьці працы; нежаданьне спэцыялістых ехаць у тую школу, дзе яна толькі адна, альбо пабіраньне ўрокаў ня толькі па сваёй спэцыяльнасьці, але і па іншых, што таксама адбіваецца на якасьці працы.

Зьлітнае існаваньне прафшколы з 2-м канцэнтрам 7-мёхгодкі, як паказвае табліца, павялічыла-б нагрузку настаўнікаў па іх спэцыяльнасьці.

Я ўжо тут не падлічваю каштоўнасьці падрыхтоўкі выкладчыкаў, лік якіх пры большай нагрузцы зьмян-

*) Гл. „С. Б." № 199.

II пазыка індустрыялізацыі.

ПАСЬПЯХОВАЕ РАЗЬМЕРКАВАНЬНЕ 2-Й ПАЗЫКІ ІНДУСТРЫЯЛІЗАЦЫІ—НОВАЕ ЗЬВЯНО Ў СПРАВЕ ЎМАЦАВАНЬНЯ ЗМЫЧКІ РАБОЧЫХ І СЯЛЯН.

Да далейшых посьпехаў.

(Гутарка з начальнікам валютнага аддзелу НКФ БССР тав. Гальпэрыным).

З сёньнешняга дню павінна пачацца афармленьне падпіскі на 2-ю пазыкі індустрыялізацыі. Папярэдняя падпіска з колькаснага боку дала надзвычайна добрыя вынікі. МОЖНА ЛІЧЫЦЬ, ШТО НА 1 ВЕРАСЬНЯ, ПА ЯШЧЭ НЯПОЎНЫХ ВЕСТКАХ, ПАПЯРЭДНЯЯ ПАДПІСКА НА ПАЗЫКУ ДАЛА 3.500.000 РУБ.

Гэты посьпех дасягнут, галоўным чынам, за рахунак вялікага ўздыму сярод шырокіх мас рабочых і служачых як у гарадох, так і па раённых цэнтрах БССР. Але побач з гэтым ёсьць яшчэ значны лік калектываў па дробных прадпрыёмствах і ўстановах, дзе папярэдняя падпіска яшчэ не праводзілася. Апрача таго, трэба адзначыць, што, не зважаючы на высокі сярэдні разьмер падпіскі па прадпрыёмствах і ў установах, ня ўсе 100 проц. служачых і рабочых па апошніх ахоплены папярэдняй падпіскай.

Перад камісіямі садзейнічаньня, фінорганамі і, наогул, усімі органамі, назіраючымі за ходам падпіскі, стаіць задача—праверыць падпіску ў кожным асобным прадпрыёмстве з якаснага боку. Калі вынікі праверкі будуць здавальняючымі, дык тады трэба прыступіць да афармленьня гэтай падпіскі; у іншым-жа выпадку трэба яшчэ раз ставіць даклады аб значэньні пазыкі, трэба яшчэ раз апытаць кожнага рабочага і служачага, каб дабіцца лепшых вынікаў у падпісцы на пазыку.

Калі мы можам адзначыць аграмадны посьпех папярэдняй падпіскі сярод пралетарскай часткі насельніцтва гарадоў і раёнаў, дык гэтага пакуль што нельга сказаць аб падпісцы сярод сялянства зусім не таму, што яно няспрыяюча адносіцца да гэтага мерапрыемства Савецкай Улады, а таму, што прасоўваньне пазыкі ў вёску да асобнага селяніна значна цяжэй з арганізацыйнага боку, чым у гарадзкіх умовах. Апрача таго, сельска-гаспадарчыя работы, якімі занята сялянства, яшчэ не давалі дасюль магчымасьці весьці агітацыйную працу сярод апошняга.

Неабходна таксама адзначыць памылкі некаторых мясцовых фінансавых органаў, якія ў зьвязку з вельмі добрымі вынікамі разьмяшчэньня пазыкі ў горадзе, слаба зьвярталі ўвагу на разьмяшчэньне пазыкі ў вёсцы.

Нашы акруговыя і нізавыя працаўнікі павінны памятаць, што якасны посьпех 2-й пазыкі індустрыялізацыі важны таксама, як і колькасны. Вось чаму ахоп усіх працоўных, у тым ліку і вялікіх мас сялянства, нашымі дзяржаўнымі пазыкамі зьяўляецца палітычнай і эканамічнай задачай надзвычайнай важнасьці.

Калі вызначаныя заданьні будуць выканаты сярод усіх асноўных груп насельніцтва—рабочых, служачых, сялян, а таксама і сярод неарганізаванага насельніцтва гораду і вёскі, дык толькі тады будуць у поўнай меры апраўданы задачы па рэалізацыі 2-й пазыкі індустрыялізацыі народнай гаспадаркі краіны саветаў.

100 ПРОЦ. МЕСЯЧНАГА ЗАРАБОТКУ—Ў ПАЗЫКУ ДЗЯРЖАВЕ.

Прэзыдыум ЦСПСБ зьвярнуўся да ўсіх сяброў прафсаюзаў і прафорганаў з заклікам прыняць самы актыўны ўдзел у рэалізацыі 2-й пазыкі індустрыялізацыі.

Набыцьцё аблігацый пазыкі зьяўляецца найбольш выгаднай формай ашчаднасьці, і, такім чынам, асабістыя інтарэсы рабочага і служачага, які купляе аблігацыі пазыкі, супадаюць з агульна-клясавымі задачамі пралетарыяту і яго дзяржавы.

Прэзыдыум ЦСПСБ выказвае ўпэўненасьць, што рабочыя і служачыя Беларусі ня толькі самі прымуць непасрэдны ўдзел у падпісцы на пазыку, але і па распаўсюджваньні яе сярод працоўнага насельніцтва нашае краіны.

Усесаюзны ЦСПСБ у сваёй адозьве да ўсіх членаў прафсаюзаў высунуў лёзунг: —«100 проц. месячнага заробатку ў пазыку пралетарскай дзяржаве».

ЦСПСБ цалкам далучаецца да гэтага лёзунгу і заклікае ўсіх рабочых, работніц і служачых яго ажыцьцёвіць.

ВЯЛІКІ ПОСЬПЕХ ПАЗЫКІ.

БАБРУЙСК, 31-8. Служачыя акрстатбюро падпісаліся на 1060 руб., акрсельбанку—на 1710 руб., акрстрахкасы—на 2155 р., гарсавету—на 1710 р., Ва ўсіх гэтых установах ахоплены падпіскай 100 проц. служачых. На шкляным заводзе «Камінтэрн» падпіска пачалася 23 жніўня. Падпіска толькі сярод партыйцаў дала звыш 6000 р. Каля 20 камуністаў падпісаліся на 150 і 200 проц. заработку. Работніца Мартыновіч, зарабляючая 40 р., падпісалася на 100 р. Падпіска разгортваецца.

ПАДПІСКА НА 100 проц.

21-га жніўня адбыўся склікаяны мясцкомам агульны сход працаўнікоў асьветы м. Капыля. Пасьля інфармацыі аб 2 пазыцы [illegible] УСЯГО ПАДПІСАЛАСЯ НА 1080 РУБЛЁЎ.

м. Капыль, Меншчына.

4625 р. ЗА АДЗІН ДЗЕНЬ.

ВОРША, 31-8. За адзін дзень—28 жніўня г. г. рабочыя і служачыя суконнай Яўаўлавіцкай фабрыкі, Копыскага раёну, падпісаліся на 2-ю пазыку індустрыялізацыі на суму 4625 руб.

І ШТЫКОМ І РУБЛЁМ.

Падпіска на пазыку індустрыялізацыі ў № конна-артылерыйскім дывізіёне праходзіць пад лёзунгам—«Начсклад — месячны заработак у пазыку пралетарскай дзяржаве. Усе 100 проц. радавых павінны мець аблігацыі пазыкі». Падпіска на пазыку дала 4300 руб.

Інваліды падпісаліся на 33880 руб.

Папярэдняя падпіска на 2-ю пазыку індустрыялізацыі сярод інвалідаў г. Менску [illegible]. Ужо падпісаліся [illegible] на суму 33880 руб. [illegible] прайшла [illegible] № 5 (9050 руб.), [illegible] № 4 (4400 руб.) [illegible] 75 руб.) Падпіска [illegible] даведзена да 40000 руб. [illegible] падпісаліся [illegible], а некаторыя і больш.

Хроніка пазыкі.

З 129 рабочых Менскай абознай фабрыкі на пазыку індустрыялізацыі падпісалася 117 чалавек на 1110 руб. Падпіска працягваецца.

[illegible] падпісалася на 1715 руб. У [illegible] рабочыя бу-[illegible]

З 92 працаўнікоў Дзяржбанку падпісалася на пазыку індустрыялізацыі 84 чал. на 9645 руб., а месячная пенсія ўсяго калектыву 9021 руб.

На заводзе «Энэргія» з 245 рабочых падпісаліся на пазыку толькі—203 на 14535 руб., а агульная месячная [illegible]—26.000 руб.

НА ГАСПАДАРЧЫМ ФРОНЦЕ.

ЗА СВАЕЧАСОВУЮ СЯЎБУ АЗІМІНЫ.

Раньняй сяўбе перашкаджаюць дажджы—Самая пільная ўвага—ачыстцы насеньня.—У паўднёвых раёнах сяўба распачалася.

Неадкладныя задачы.

У гутарцы з нашым супрацоўнікам інспэктар паляводзтва Наркамзему т. Заяц паведаміў наступнае аб правядзеньні сяўбы:

— Дажджы—вось тыя асноўныя прычыны, якія перашкаджаюць зараз сяўбе. Папершае, спозьніцца адгрузка жыта з Украіны, падругое, савгасы Белсельтрэсту ня могуць сваечасова распачаць малацьбу жыта. Апроч гэтага, вельмі перашкаджае сяўбе недахоп мінэральных угнаеньняў. Імпартны супэрфасфат ужо атрыманы і разьмеркован, але з с[illegible]цкім супэрфасфатам пакуль што абстаіць ня зусім добра, бо невядома, калі закончыцца адгрузка яго.

Аднэй з баявых задач, якую зараз належыць праводзіць—гэта ачыстка насеньня. Засталося вельмі мала часу, каб доўга разважаць тут. У працягу гэтых некалькіх тыдняў трэба згрупаваць вакол сяўбы ўсю грамадзкую думку. Ня трэба забываць, што заданьні па ачыстцы насеньня даволі значныя, а часу засталося вельмі мала. Калі вясной гэта кампанія прайшла здавальняюча, дык ня дзіва, бо яна цягнулася 3—4 месяцы; зараз-жа ня тое, і трэба з поўнай нагрузкай выкарыстаць 14—16 дзён, якія засталіся да канца сяўбы.

На нашу думку, насеннаачыстныя абозы павінны зараз аб'яжджаць усе насялённыя пункты, каб, такім чынам, наблізіць машыну да селяніна. Апроч гэтага, абозы павінны абслугоўвацца спэцыяльнымі працаўнікамі, дзякуючы чаму справа ачысткі насеньня будзе праходзіць больш актыўна і плянава.

У часе гэтай кампаніі трэба поўнасьцю выкарыстаць усе насеннаачыстныя машыны зямельных органаў с.-г. каапэрацыі і хлебазагатоўчых арганізацый.

Як было зазначана вышэй, з прычыны частых дажджоў савгасы марудзяць з малацьбою. Гэта, зразумела, ставіць перашкоды ў галіне сваечасовага распаўсюджваньня сартавога насеньня. Але адначасна з гэтым РВК і сельсаветы павінны ўжыць усе захады, каб савгасы больш актыўна праводзілі малацьбу жыта. Тут патрабуецца пэўная настойлівасьць, пэўная пляновасьць у працы, бо ў адваротным выпадку сялянства ня зможа сваечасова атрымаць патрэбнае насеньне жыта.

У першую чаргу трэба арганізаваць забесьпячэньне насенным жытам калектыўных і пасёлкавы гаспадарак, якія летась ня мелі магчымасьці сеяць жыта, бо ўсе іншыя групы насельніцтва больш-менш забясьпечаны насенным матар'ялам.

Што-ж датычыцца кантрактацыі, то гэта кампанія належна разгарнулася толькі ў апошнія часы. Тут патрабуецца больш актыўная праца на мясцох адпаведных арганізацый, бо, як відаць, сялянства яшчэ поўнасьцю ня ўцяміла значэньня кантрактацыі азіміны.

Сяўба пачалася.

Гомель, 30-8. Зьбіраньне жыта ў акрузе скончылася. Авёс канчаюць жаць. Ячмень ужо сабраны. Грачыху яшчэ жаць не пачалі. Канчаюць зьбіраньне лёну. Наогул можна лічыць, што ўраджай зярна ў акрузе ня ніжэй, як у мінулым годзе. Праз некалькі тыдняў пачнецца зьбіраньне бульбы. Пакуль што ўраджай бульбы ніжэй мінулагодняга. Цёплае надвор'е, якое ўстанавілася за апошні час, спрыяе дасьпяваньню ня зьнятых яшчэ з палёў культур, а таксама азімых засеваў.

Што датычыцца азімага севу, дык у савгасах ужо пачаўся сеў. Сяляне з прычыны позьняга зьбіраньня ўраджаю сёлета пачнуць сеяць са спазьненьнем. Для крэдытаваньня сялян, пацярпеўшых ад стыхійнага ліха, адпушчана 11750 руб. для набыцьця насеньня.

Супэрфасфат будзе завезен.

Наркамгандлю СССР паведаміў тэлеграфна Цэнтраземсклад, што гэтымі днямі будзе закончана адгрузка 82 вагонаў супэрфасфату. Да гэтага часу па лініі Цэнтраземскладу ўсяго завезена 20 вагонаў супэрфасфату.

Ня хочам сеяць засьмечаным насеньнем.

У в. Селішча, Парыцкага р., сяляне ўжо ў працягу некалькіх год сеюць няачыстым насеньнем. Некалькі раз сяляне запрашалі ў вёску насеннаачысты абоз, але ўсе іх просьбы застаюцца бяз вынікаў.

Зараз ізноў надыходзіць сяўба, але ў Селішчах насеньне яшчэ не ачышчана. Сельсавету трэба паклапаціцца аб гэтым.

Няма арфаў.

На складах Цэнтраземскладу зараз адчуваецца недахоп арфаў, гэта тлумачыцца тым, што мэтал-сындыкат ня выконвае дагавору на завоз с.-г. машын. Напрыклад, за ліпень не адгружана 321 малатарня, 163 арфы і інш. машыны. Асабліва вялікі попыт адчуваецца на арфы гомельскіх заводаў.

Махнатай вікі сёлета ня будзе.

Цэнтраземсклад атрымаў паведамленьне, што сёлета ня будзе завезена насеньне зімовай махнатай вікі ні з-за межаў, ні з Украіны. З-за межаў будзе хутка толькі атрымана 150 пуд. пяткускага жыта.

ТРЭБА СПЫНІЦЬ ВЫВАЗ САРТАВОГА ЖЫТА.

Менскі акрза падняў пытаньне перад Эканамічнай Нарадай аб забароне вывазу Хлебасаюзам з савгасаў Менскай акругі сартавога жыта. Акрза прапануе ўсе рэшткі жыта, якія застаюцца ў савгасах, абмяняць на звычайнае сялянскае жыта. Гэта мерапрыёмства дасьць магчымасьць павялічыць зьмену азіміны палепшаным жытам.

КАНТРАКТАЦЫЯ РАЗГОРТВАЕЦЦА.

ГОМЕЛЬ, 31-8. Кантрактацыя азімага жыта разгортваецца. Лоеўскі і Уваравіцкі раёны канчаюць выкананьне сваіх заданьняў. У іншых раёнах кантрактацыя праходзіць крыху слабей. Асабліва адстае Рэчыцкі раён.

СЯЎБУ СПАТКАЛІ ПАДРЫХТАВАНЫМІ.

(Слуцкі раён, Бабруйшчына).

Падрыхтоўчая праца да сяўбы пачалася яшчэ з 22 чэрвеня, калі гэтае пытаньне ставілася на РВК і была выдзелена арганізацыйная камісія. Пасьля гэтага кожныя два тыдні зьбіралася камісія, якая разглядала пляны асобных сельсаветаў.

Галоўная ўвага зьвярталася на забесьпячэньне вёскі аграномічнай і тэхнічнай дапамогай. Дзеля гэтага райкамітэтамі ўзаемадапамогі адчынены тры пракатныя пункты ў в. в. Балотчыцы, Ісэрна і Амговічы. Арганізаваны пракатныя пункты і пры 4-х сельскагаспадарчых таварыствах, галоўным чынам, з зернаачышчальнымі машынамі. Усе пракатныя пункты пры 3-х савгасах і 5 калгасах папоўнены машынамі. Усім пунктам дадзена заданьне абслужыць бядняцкія і незаможныя серадняцкія гаспадаркі. У раёне арганізаваны 2 машынныя таварыствы.

Неабходна зазначыць, што машын як буйных, так і дробных—плугоў, барон інш.—маецца на складах досыць, і сялянства імі цалкам забясьпечана.

Вялікая ўвага зьвернута на зернаачышчэньне. Па пляну намечана ачысьціць 40.000 пуд., або 28 проц. усяго насеньня. Апроч таго, пратручана 3000 пудоў.

Для задаволеньня бядняцкіх гаспадарак арганізаваны насенны фонд у 2300 пуд., і ўсе бядняцкія гаспадаркі будуць здаволены поўнасьцю. Апрача таго, савгасамі будзе заменена 1150 п. звычайнага жыта на гатунковае.

Вялікая ўвага зьвернута на гужавую і працоўную дапамогу беднаце.

Праводзіцца кантрактацыя пасеву. Пакуль што закантрактавана каля 800 гэкт., што тлумачыцца позьнім летам.

Паўлюк.

За раньнюю сяўбу.

(Любаньскі раён, Бабруйскай акругі).

У мястэчку Любані нядаўна адбылася раённая с.-г. нарада. На нарадзе абмяркоўвалася пытаньне аб сяўбе. Сёлета мяркуецца правесьці раньнюю сяўбу. Сельсаветам запрапанавана прасачыць за гэтым, а таксама зьвярнуць увагу на ачыстку насеньня.

Па раёну будзе закладзена 6 паказальных вучасткаў са штучным ўгнаеньнем.

Нарада выказала пажаданьне, каб с.-г. т-ва сваечасова даставіла штучнае ўгнаеньне і сартавое насеньне.

Да сяўбы падрыхтаваліся належна.

Адпаведныя ўстановы Жлобінскага раёну належна падрыхтаваліся да асеньняй сяўбы. Збожжаачыстны абоз, які складаецца з 27 машын розных відаў, вядзе ачыстку збожжа. Ня гледзячы на ўсе перашкоды, як значная адлегласьць і інш., па ўсіх далёкіх кутках устаноўлены зернаачыстныя машыны. Акрамя гэтага арганізавана забесьпячэньне гатунковым насеньнем і штучнымі ўгнаеньнямі. Савгасы і калектывы абменьваюць збожжа пуд за пуд. Сялянства вельмі зацікавілася агры культурнымі мерапрыёмствамі і імкнецца іх ажыцьцёвіць пры дапамозе аграноміі. Шмат у якіх с.-с. будуць працаваць радавыя сеялкі, якіх у раёне маецца 10 штук. У некаторых гаспадарках закладзены дзялянкі з вопытамі над пажніўнай культурай лубіну.

Адным словам, калі праца нашых аграномаў будзе і ў далейшым такая, як зараз, дык Жлобінскі раён хутка стане на першым месцы па культуры сельскай гаспадаркі. Аграномы працуюць сумленна і сялянства імі задаволена.

Ц. Загорны.

Жлобінскі р., Бабруйшчына.

Падатак здаюць да тэрміну.

Грамадзкая падзяка.

Па Станькаўскім сельсавеце Койданаўскага раёну акладныя лісты раздадзены да 25 жніўня. Для правядзеньня падатковай кампаніі па кожнай вёсцы вылучаны адказныя ўпаўнаважаныя.

Распачалася праца па ўсіх вёсках аб датэрміновым узносе падатку.

Ужо іншыя сяляне ўнесьлі падатак да 27 жніўня, хто поўнасьцю, а хто за першы тэрмін.

Сялянам: *Дзядзюлю І., Канчынскаму А., Грыневічу Н. і Івашыну У. пленумам с.-с. вынесена грамадзкая падзяка за ўзнос с.-г. падатку поўнасьцю датэрмінова.*

А. К.

Падатак здаюць арганізавана.

Магілеў. Па раёнах акругі праведзена даволі добра агітацыя за датэрміновую здачу сельска-гаспадарчага падатку. У выніку мы маем датэрміновыя паступленьні па ўсіх бяз выключэньня раёнах і на досыць значныя сумы.

На некаторых сельсаветах датэрміновая здача прымае арганізаваны характар. Да прыкладу: у Рэчыцкім сельсавеце (Чэрыкаўскага раёну) найбольш сьвядомыя платнікі з незаможнікаў калектыўна ўнесьлі—хто палавіну, а хто—і цалкам увесь падатак.

3969 БЯДНЯЦКІХ ГАСПАДАРАК ВЫЗВАЛЕНА АД ПАДАТКУ.

(Барысаўскі раён).

Праца па налічэньні с.-г. падатку па Барысаўскаму раёну скончана. Усяго на 28-29 г. па асобных гаспадарках налічана 160908 руб., што складае павялічэньне супроць мінулага году на 44804 р. ці 38,59 проц. Прадстаўленыя сельсаветам сьпісы бядняцкіх гаспадарак ужо разгледжаны раённай падатковай камісіяй. **Вызвалена цалкам ад с.-г. падатку 3969 бядняцкіх гаспадарак,** *што складае 33,31 пр. у адносіне да колькасьці гаспадарак раёну.* **Зьнята с.-г. падатку на 14067 руб. 55 кап.,** *што складае 8,54 проц. да налічанай сумы па раёну.*

Акрамя гэтага, пры налічэньні с.-г. падатку была дадзена льгота сем'ям чырвонаармейцаў і інвалідам, з якіх пакуль што ад с.-г. падатку вызвалена 88 гаспадарак на суму 1320 руб.

Усяго ад с.-г. падатку вызвалена 4057 гаспадарак на суму 15387 руб. 55 кап. Селянін вёскі Краснае, Забашэўскага с.-с. **Кучынскі Я. Я.** *першы выплаціў с.-г. падатак на 28-29 г. Гр-н Кучынскі заклікае ўсіх сялян, каб апошнія пасьледвалі яго прыкладу і сваечасова здавалі с.-г. падатак.*

Я. Станкевіч.

Льготы па с.-г. падатку разьмяркованы.

ГОМЕЛЬ, 31-8. Загад ураду аб прадастаўленьні льгот незаможным гаспадаркам у акрузе праведзен поўнасьцю. Ад падатку вызвалены: па неабкладаемаму мінімуму—9517 гаспадарак на 15.756 руб. З іх у Брагінскім раёне вызвалена—247 гаспадарак, Буда-Кашалёўскім—605, Веткаўскім—1584, Гомельскім—1687, Камарынскім—442, Лоеўскім—591, Рэчыцкім—969, Церахоўскім—1927, Уваравіцкім—312, Хойніцкім—260, Чачэрскім—873, Добрушы—20. Па фонду незаможных вызвалена 24370 гаспадарак на 210.246 руб. З іх па Брагінскаму раёну—632 гаспадаркі, Буда-Кашалёўскаму—1200, Веткаўскаму—2884, Гомельскаму—3776, Камарынскаму—839, Лоеўскаму 2234, Рэчыцкаму—4998, Церахоўскаму—2892, Уваравіцкаму—1822, Хойніцкаму —1384, Чачэрскаму — 1626, Добрушы—33.

Смалярства вымагае навуковага досьледу.

Смалярна-шпігінарная справа на Беларусі ўжо мае за сабой вялікую гісторыю. Не малую гісторыю ўжо прайшоў і апошні, найлепшы ў межах СССР, беларускі кацельны спосаб смалярна-шпігінарнай вытворчасьці. За гэтым спосабам вялікая практыка, але-ж практыкі аднэй яшчэ мала, тут пільна патрэбны сталы навуковы досьлед. А ў гэтым наша смалярства вельмі і вельмі кульгае.

Шмат ёсьць розных меркаваньняў у нашых, навучаных практыкай, старых смаляроў пра тыя ці іншыя досыць паважныя моманты ў гэтай вытворчасьці, але ўсё гэта застаецца «не рэалізаваным», ня мае пад сабой навуковай абгрунтаванасьці.

Гомельскія смаляры «прызнаюць», што са ўсёй тэрыторыі Беларусі найбольш смольнымі, найбольш выгоднымі для смалярства зьяўляюцца смалякі (лучына) з бароў, раскіданых на рацэ Бярэзіне.

Смаляр з-пад Рэчыцы перакананы, што смалярня дае большую прадукцыю шпігінару, калі пры катле зрабіць не адзін, а два адводы для шпігінарнай пары.

Калінкавіцкія працаўнікі смалярні Дзяржгандлю з практыкі заўважваюць, што з двох катлоў аднолькавай вышыні (5 арш.), але рознай ёмкасьці (на 5 шурак карчоў і на 5 і 3/4 шуркі), з шыршага катла шпігінар выходзіць горшай якасьці, і г. д.

Наглядаваньняў і вывадаў з практыкі набіраецца шмат, але ці кваліфікуюцца гэтыя вывады, як навукова абгрунтаваныя?—Не, пакуль што вельмі мала якія з падобных вывадаў практыкі набылі навуковае абгрунтаваньне і асьвятленьне ў спэцыяльнай літаратуры.

Апроч таго, якасьці нашых смалапрадуктаў, пачынаючы ад выхаду іх на смалярнях і канчаючы экспартам іх на замежны рынак, звычайна вызначаюцца і ўстанаўляюцца „на вока", ці памацаўшы, пацёршы на руцэ і г. д.

Няма пэўных навукова-даведзеных прытрымак, якіх павінны пільнавацца нашы смаляры ў працэсе самой выкуркі, няма дакладна дасьледаваных палажэньняў для яснага вызначэньня таварнасьці нашых смалапрадуктаў. Датычыць гэта і шпігінару і асабліва балюча гэта адбіваецца на ацэнцы таварнасьці смалы. Вінавата ва ўсім гэтым тое, што ня вывучаны яшчэ фізычныя і хэмічныя ўласьцівасьці нашых смалапрадуктаў.

Такі ходкі тавар, як беларускія смалапрадукты, павінен быць вывучан у бліжэйшы час. Гэта пытаньне актуальна ня толькі для такой смалярнай краіны, як Беларусь, яно, як вядома, зьяўляецца досыць актуальным і для РСФСР. І там сьцьвярджаюць вялікі дэфэкт у гэтай вытворчасьці з прычыны нявывучанасьці прадуктаў смалярства. Вось што піша прафэсар Ногін пра расейскую смалу:... «Расейская хваёвая смала зусім ня вывучана і стварае вялікае поле для досьледаў... Для ўстаноў, зацікаўленых у гандлі смалою, неабходна ўзьняць пытаньне аб вывучэньні такіх уласьцівасьцяй смалы, якія былі-б пакладзены ў аснову будучай клясыфікацыі гэтага тавару».

На Беларусі гэтымі справамі павінен заняцца Пад'аддзел Лясной Тэхналёгіі Ленінскага Навукова-Дасьледчага Інстытуту. Ён мае для гэтага навуковую сілу, ён можа мець і спрыяючыя ўмовы для непасрэднага вывучэньня смалярства, асабліва калі заўважыць на тое, што тутака ля Менску на тэрыторыі Інстытуту ёсьць больш-менш тыповая смалярня і патрэбны сырэц для яе—лучына з Сьляпянскай дачы.

На гэта трэба зьвярнуць увагу і ня трацячы часу за гэта ўзяцца. Толькі ў такім выпадку перад нашым смалярствам будзе зусім пэўная і шырокая пэрспэктыва. Толькі ў такім разе будуць здаволены пажаданьні нашых практыкаў смаляроў і будзе залечана тая хвароба, пра якую яны спамінаюць вуснамі калінкавіцкага смаляра пры гутарцы з ім на гэтую тэму, а словы яго наступныя: „Наша справа можа занапасьціць, бо ўсё мы робім па старынцы, а навука нам нічога не дае. Добрыя вынікі магчымы толькі тады, калі наша практыка будзе асьвятляцца навукаю і будзеісьці разам з ёю».

Яз. Троська.

[illegible]

Сацвыхаваньне ў сыстэме асьветы.

ЛІК ГАДОЎ НАВУЧАНЬНЯ Ў ШКОЛЕ САЦВЫХУ.

[illegible]

1488000 руб. Правядзеньне ўсеагульнага навучаньня на базе 8-гадовай школы абышлося-б значна даражэй, чым на базе 7-гадовай школы; вось што азначае ў матар'яльных выніках прыбаўка аднаго году навучаньня.

АРГАНІЗАЦЫЙНЫ ПАДЗЕЛ 7-ГАДОВАЙ ПРАЦОЎНАЙ ШКОЛЫ.

Арганізацыйны падзел 7-гадовай працоўнай школы ў сэнсе камплектаваньня яе вучнямі ў сялянскіх мясцовасьцях вырашаны пастановай Народнага Камісарыяту Асьветы яшчэ ў 1927 г.; па пытаньні гэтага падзелу ў сялянскіх мясцовасьцях ніякіх ужо больш спрэчак няма і ня можа быць; гэты падзел дае магчымасьць укамплектаваць другія канцэнтры 7-годак больш блізкім да нас сацыяльным складам дзяцей, дае магчымасьць дзецям батракоў і сялянскай беднаты, правучыўшымся 4 гады ў сваёй вясковай 4-х гадовай школе паступаць у другі канцэнтр 7-годкі (раней 2-гі канцэнтр 7-годкі запаўняўся дзецьмі 1-га канцэнтру гэтай-жа 7-годкі). Гэты падзел у сэнсе прыёму вучняў ня толькі ня выклікаў ніякіх супярэчнасьцяй з боку абгаварваючых сыстэму народнай асьветы ўстаноў і арганізацый, але, наадварот, падзел адбыўся пры ўсеагульным задаваленьні; зараз ідуць спрэчкі наконт утварэньня такога-ж падзелу і ў школах гарадоў.

Справа ў тым, што і ў гарадох таксама ёсьць 4-хгадовыя працоўныя школы, дзеці якіх па іх сканчэньні імкнуцца паступіць ў 2-гі канцэнтр 7-годкі, на горад націскае і ваколічнае сялянства, якое абслугоўваецца ў большасьці 4-гадовай працоўнай школай. Шэраг гарадоў ужо падымае гэта пытаньне. Магілеўскі акруговы выканаўчы камітэт, пленум гарсавету, прэзыдыум Магілеўскага акруговага савету прафэсыянальных саюзаў лічыць падзел такі «мэтазгодным як для гораду, гэтак «для вёскі», пленум Аршанскага гарсавету і акруговага выканаўчага камітэту пастанаўляе: «аддзяліць 1-шы канцэнтр ад 2-га ня толькі ў вясковых, але і ў гарадзкіх 7-годках, неабходнасьць гэтага выклікаецца тым, што ў гарадох побач з 7-годкамі існуюць 4-годкі, дзе навучаюцца дзеці рабочых і беднаты, якія потым ня маюць доступу ў 7-годку». Ёсьць па гэтаму пытаньню пастановы і другіх гарадоў. Для вырашэньня гэтага пытаньня нельга прымяніць агульнай меркі да ўсіх гарадоў і да ўсіх 7-гадовых школ гарадоў.

Падзел такі варта ўтвараць у залежнасьці ад таго, якая сацыяльная група насельніцтва абслугоўваецца 4-гадовымі школамі; калі сапраўды дзеці рабочых і сялянскай беднаты навучаюцца ў 4-гадовых школах на акрайнах і ня могуць паступіць у 2-і канцэнтр 7-годкі, і калі там вучыцца многа дзяцей непрацоўных, можа ў кожным паасобным выпадку па пастанове гарсавету рабіць такі падзел у сэнсе камплектаваньня вучняў. Такую ўвагу можна ўнесьці ў закон аб сыстэме народнай асьветы, які будзе разглядацца на Сэсіі ЦВК БССР.

НОЛЬ-ГРУПЫ Ў ДАШКОЛЬНЫМ ВЫХАВАНЬНІ.

Ноль-групы ў сыстэме народнай асьветы разглядаюцца, як укарочаныя аднагадовыя дзіцячыя сады. Дашкольнае выхаваньне мае надзвычайна вялікае значэньне, у зьвязку з гэтым я лічу немэтазгодным выключаць з сыстэмы асьветы ноль-групы, як разнавіднасьць дзіцячага саду. За ліквідацыю ноль-групы выказаліся 7 раённых выканаўчых камітэтаў. Падставай для выключэньня ноль-групы зьяўляецца, тое, што яны да гэтага часу працуюць па школьных мэтадах і што гэты тып дашкольных устаноў распаўсюджаны, галоўным чынам, у гарадох, што дае магчымасьць утвараць розьніцу паміж падрыхтоўкай дзяцей гарадзкой і вясковай 7-годкі. Матыў, што ноль-групы працуюць па школьных мэтадах працы, зьяўляецца нягрунтоўным, бо ноль-групы толькі зараз у праэкце сыстэмы народнай асьветы атрымалі яскравую ўстаноўку; падругое, каб ноль-групы працавалі па дашкольных мэтадах працы, дзеля гэтага патрэбна даць ім дашкольнае абсталяваньне і падрыхтаванага дашкольнага пэдагога. Калі мы гэта зробім,—ноль-групы апраўдаюць тыя задачы, якія перад імі ставяцца. Таксама зусім неабгрунтованым зьяўляецца матыў аб дыспрапорцыі ў ведах паміж вясковай і гарадзкой 7-годкай, у зьвязку з тым, што ноль-групы існуюць большай часткай пры гарадзкіх 7-годках. Калі стаць на такі пункт погляду, дык можна прапанаваць усё дашкольнае выхаваньне выключыць з сыстэмы народнае асьветы на тэй падставе, што дзіцячыя сады існуюць у большасьці ў гарадох. Недарэчнасьць такога пункту погляду вынікае сама сабою, і я на гэтым застанаўлівацца ня буду.

АБГАВАРЭНЬНЕ ГАРАНТУЕ ПРАВІЛЬНАЕ ВЫРАШЭНЬНЕ ПЫТАНЬНЯ АБ СЫСТЭМЕ.

У абгаварэньні сыстэмы народнае асьветы прынялі актыўны ўдзел шырокія колы працоўнага насельніцтва. Як і трэба было чакаць, праэкт сыстэмы народнае асьветы выклікаў шмат спрэчак, да праэкту сыстэмы было зроблена шэраг заўваг. Такая шырокая дыскусія праэкту сыстэмы народнай асьветы гарантуе правільнае вырашэньне гэтага аднаго з найбольш грунтоўных, найбольш важных пытаньняў асьветнай палітыкі і практыкі.

(Канец).

А. БАЛІЦКІ.

Сьвінаводзтва—на правільным шляху.

Уся навукова-дасьледчая праца па сьвінагадоўлі ўскладзена на Беларускую Цэнтральную Дасьледчую Сьвінагадоўчую Станцыю, якая афіцыйна адчынена 1 кастрычніка 1927 г. З гэтага часу пачалася падрыхтоўчая праца станцыі, а з 17 мая 1928 г., калі станцыяй быў атрыман савгас Малая-Сьляпянка, пачала інтэнсыўна разгортвацца арганізацыйная і навукова-дасьледчая праца.

Зараз станцыя забясьпечана лепшымі сьвіньнямі ангельскай белай пароды. Гэтымі днямі прыбываюць з «Дзяржплемкультуры» закупленыя 15 штук сьвіней, з іх 2 кныры. Закуплены сьвіньні лепшых сем'яў; «Бэатрыса», «Пандоры», «Хоп», «Вэрбэна», і інш. Закуплен таксама гатунковы кныр у Англіі. Ён у паўтарагадовым узросьце важыць 23 з пал. пуды.

Дзеля выяўленьня якасьці сьвіней на Беларусі і прыгоднасьці мэтысаў (мяшанцаў) для бэкону (экспарту сьвініны), на станцыі маецца 10 мясцовых палепшаных матак і 2 кныры.

Матар'ялам для досьледаў станцыя амаль забясьпечана, не хапае ёй толькі сьвіней некаторых культурных парод—ангельскіх і ёркшыраў, нямецкай пароды і дацкіх. Апошнія пароды ўжо закуплены Белсельтрэстам.

Зараз у гаспадарцы «Малая-Сьляпянка» шпарка ідзе будаўніцтва новых сьвінарнікаў, якія будуюцца па апошняму слову тэхнікі; яны вельмі танна каштуюць і надзвычайна цёплыя, сухія і сьветлыя. Калі раней прыстасаваньне сьвінарнікаў у гатовым будынку на 20 стоек каштавала 10.000 р., то цяпер станцыяй будуюцца новыя сьвінарнікі лепшай якасьці, таксама на 20 стоек за 5500-6000 руб.

Дасьледчая праца станцыі вядзецца, галоўным чынам, на беларускіх кармох і з мэтысамі беларускіх сьвіней.

Першыя досьледы пастаўлены з бэконным адкормам зялёнай масай. Гэтыя досьледы ў сьнежані-лютым будуць скончаны. Далей будуць весьціся ўзімку досьледы па адкорму бэконных сьвіней бульбай і рознымі карняплодамі.

З 15 жніўня на сродкі Наркамзему вядзецца праца па выяўленьні якасьці беларускай сьвініны і прыгоднасьці яе даваць бэконны матар'ял у сялянскіх умовах, а таксама вядзецца праца па высьвятленьні затраты кармоў для бэконнага адкорму. Будзе дасьледвана ўсяго каля 25 раёнаў. С. Швэйдэль.

БОЛЬШ УВАГІ САМААБКЛАДАНЬНЮ.

Водлуг апошніх даных Наркамфіну, сходамі самаабкладаньне прынята ў суме 2.846.263 руб., што складае 97,8 проц. арыентыровачнага заданьня.

У той час, калі Аршанская акруга выканала сваё заданьне на 100 проц., Віцебская на 121,4 проц. і Мазырская — на 137,6 проц., — значна адстала Бабруйшчына, якая сабрала 82 проц. і Магілеўшчына — 86,9 проц. Ад гэтуль відаць, што ня ўсе акругі аднесьліся з належнай увагай да правядзеньня кампаніі па самаабкладаньні.

Калі ў галіне прыняцьця сходамі пастаноў аб самаабкладаньні ў сярэднім па БССР мы блізка да поўнага выкананьня заданьня, дык зусім іншы малюнак мы назіраем у галіне паступленьня сум, прынятых сходамі. Так, па апошніх вестках, сабрана 1844078 р., ці ўсяго толькі 64,8 проц. прынятай сумы.

Тут трэба таксама адзначыць вялікую стракатасьць па асобных акругах: Аршаншчына сабрала 82,6 проц. прынятай сходамі сумы, Бабруйшчына — 73,1 проц., Полаччына 63,2 проц., Меншчына — 62,8 пр., Віцебшчына — 64,3 проц., Магілеўшчына — 53,9 проц. і Гомельшчына — толькі 48,1 проц. прынятай сумы.

Належыць таксама сказаць, што толькі Бабруйская, Полацкая і Магілеўская акругі далі свае весткі на 23 жніўня, а рэшта позьняцца, асабліва Мазыршчына.

Пару тыдняў таму назад мы ўжо адзначылі, што на мясцох, у сувязі з правядзеньнем кампаніі па вучоту аб'ектаў абкладаньня, значна аслабела ўвага да пытаньня збору самаабкладаньня. Нельга сказаць, што за гэты час справа збору самаабкладаньня асабліва пасунулася наперад.

Акруговым выканаўчым камітэтам трэба падумаць аб тым, каб ажывіць тэмп збору сум самаабкладаньня, а разам з тым прыняць усе меры да таго, каб усе сабраныя сродкі былі скарыстаны па прызначэньні — гэта значыць, ажыцьцявіць усе тыя мерапрыемствы, на якія давала сялянства грошы па самаабкладаньні.

НАМ ПІШУЦЬ.

НІШЧАЦЬ САД.

Шмат гадоў Клімавіцкі Камгас недапушчаў у гарадзкі сад жывёлы. Там месцамі маецца малады сасоньнік і іншыя расьліны. У гэтым годзе цэлае лета па саду пасецца жывёла, якая папсавала расьліны, зьмясіла граву ягадніка. Такія адносіны да саду праз некалькі гадоў абернуць яго ў поле. Кіраўнікі гарсавету аб гэтым ведаюць. Лясьнік, які наглядае за гэтым садам, мае на вёсцы зямлю і аб сваіх абавязках мала клапоціцца, аднак, ніхто на яго не зьвяртае ўвагі.

Федаровіч.

КЕПСКА ДАГЛЯДАЮЦЬ.

У Глівенскім гадавальніку (Барысаўскага р-ну) кепска даглядаецца племянны бык і падсьвінкі. Жанчына, якая даглядае за жывёлай суткамі трымае ў голадзе быка і па два разы ў дзень корміць сьвіней. Некалькі разоў аб гэтым паведамлялі загадчыка і рабачком, але яны на гэта не зьвяртаюць увагі.

Сумарокаў Н.

УЛІТА ЕДЗЕ...

Не аднойчы ў камісіях і на пленумах камунальнай сэкцыі Слуцкага гарсавету падымалася пытаньне аб прадажы старых дамоў камгасу, рамонт якіх будзе даражэй, чым пабудова новага дому. Не адна была зроблена і пастанова, але дамы ні прадаюцца, ні рамантуюцца. Ад такой безгаспадарчасьці будынак не толькі губляе сваю каштоўнасьць, а зусім марна руйнуецца і не дае нікому ніякай карысьці.

А. Лагавы.

ДЗЕЛЯЦЬ ПА СВОЙМУ.

На Ленінскі с.-с (Горацкага р-ну, Арш. акр.) была прыслана мука для разьмеркаваньня сярод беднякоў-земляробаў. Наш сельсавет зрабіў так, што невялікая колькасьць бедната ўвайшла ў сьпіс, а мука папала заможнікам і нават не сялянамі. Шмат беднакоў засталося без дапамогі і сядзяць бяз хлеба-галоднымі ў самы рабочы час, у той час, калі мука мелася ў кааператыве, але прыказчык патрабуе запіскі з с-с. і без запіскі нікому не дае.

Вячаслаў.

БЯДНЯЦКІЯ СКАРГІ.

На другой канфэрэнцыі груп бедната Талочынскага р-ну бядняк Рабцаў, апавядаў, як ужо 4 гады бедната Талочынскага с-савету дамагаецца землеўпарадкаваньня.

Кулакі супольна з духавенствам перашкаджаюць гэтаму дамаганьню. Аднаго разу кулакі з папом Ульменкам сарвалі сход бедната, калі пачалося абгаварэньне пытаньня аб землеўпарадкаваньні.

У некаторых выпадках працаўнікі Райза самі затрымліваюць арганізацыю калектыўных гаспадарак. Калі арганізавалі бедпякі калектыў, дык Райза адмовілася яго зацьвердзіць. З 20 заяў, якія падала бедната з пажаданьнем арганізавацца ў калгасы, было разгледжана толькі 6, а іншыя чакалі вырашэньня. Такое затрыманьне зьяўляецца перашкодай у працы сярод бедната.

Х. Зак.

КУЛАКІ З'АГІТАВАЛІ БЕДНАТУ.

Чабатовіцкі с-с. (Уваравіцкага р-ну, Гомельшчына) на сваім пленуме добра растлумачваў аб сельгаспадатку 1928-29 г., які сваім цяжарам павінен легчы на плечы кулакоў. Аднак, кулакі пастараліся запужаць сялян, што падатак будзе цяжкім і для беднякоў. Пад уплывам кулацкай агітацыі беднякі сталі прадаваць сваіх кароў, каб пазбавіцца ад падатку.

Такім чынам сяляне в. Альхоўкі — Карлоўскі І, Жэлязноў М., Карлоўскі Ф., Буракоў М., Карлоўскі П., Буракоў Сымон і інш. прадалі 10 кароў да вучоту аб'ектаў абкладаньня. Ніхто не растлумачыў сялянам, што Савецкая ўлада ідзе на сустрэч беднаце, ад чаго яна панесла страты.

Невядома нават, дзе былі нашы селькоры?

С ролікаў.

ШТО ГЭТА ЗА ДАПАМОГА?

У Барысаўскім доме селяніна маецца юрысконсульт, які абслугоўвае сялян. Сяляне скардзяцца часта, што юрысконсульт ня хоча ім пісаць заявы ў нарсуд. Яны зьвяртаюцца ў райком саюзу працаўнікоў зямлі і лесу, але саюз накіроўвае зноў да юрысконсульта і кажа, што за кансультацыю грошы плацяцца, «дабівайцеся, каб вам пісалі заявы». Так сяляне і ходзяць з аднаго месца ў другое бяз вынікаў.

Ведаючы.

ХРОНІКА.

Вывучэньне чырвона-беларускага быдла

Самахвалавіцкі район зьяўляецца месцам пашырэньня чырвона-беларускага быдла. Прымаючы пад увагу прывычаенасьць быдла да мясцовых фізычных і гаспадарчых умоў і значную малочнасьць яго, Наркамзем разводзіць гэта быдла ў сваіх племянных гаспадарках.

Зараз у племянных гаспадарках Белсельтрэсту знаходзіцца ўжо 210 дойных кароў, 20 бугаёў і 150 штук маладняку. Да 1933 г. ёсьць намер давесьці статак да 450 кароў і 400 маладняку.

Апрача таго, пэўная праца праводзіцца і з сялянскім быдлам гэтага гатунку. У Самахвалавіцкім раёне знаходзіцца каля 1000 чырвона-беларускіх кароў.

У галіне пашырэньня быдла гэтага гатунку правёў значную працу «Саюз заводчыкаў чырвона-беларускага быдла». Пры саюзе знаходзіцца спэцыяліст-зоотэхнік і кантрольны асыстэнт; апроч таго, ёсьць гадавальнік. Сёлета саюз правёў значныя апэрацыі ў справе распаўсюджваньня цялят гэтага гатунку.

Тав. Чарвякоў вярнуўся з Масквы.

Учора вярнуўся з Масквы і прыступіў да выкананьня сваіх абавязкаў Старшыня Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту тав. Чарвякоў.

Да ўкамплектаваньня раённых сямёхгодак.

Каб даць магчымасьць дзецям сялянскай бедната і батракоў па скончэньні пачатковай школы папасьці ў сямёхгодку, наркамасьветы запрапанаваў сурова прытрымлівацца пры ўкамплектаваньні раённых сямёхгодак сацыяльнага прынцыпу і матар'яльнага стану бацькоў.

Раўналежныя групы, якія існуюць на самаапалатах, павінны ўкамплектавацца дзецьмі больш заможных бацькоў.

Пашырэньне Белмузтэхнікуму.

Сёлета Беларускі Дзяржаўны музычны тэхнікум пашырае опэрную клясу. Намечана да пастаноўкі ў сёлетнім годзе 5 новых опэр: «Русалка», «Евгений Онегин», «Галька», «Долина», «Тарас на парнасе». Апрача гэтага, будуць пашыраны інструктарскае і кампазытарскае аддзяленьні. На працу ў Музтэхнікум будуць запрошаны відныя прафэсары з Масквы і Ленінграду.

Прыватны прыём у праваабаронцаў ліквідуецца.

Па пастанове прэзыдыуму праваабаронцаў, з 1 верасьня пераходзяць на калектыўную працу калегіі праваабаронцаў у Полацку, Мазыры і Воршы. З 1 кастрычніка пераходзяць на калектыўную працу калегіі праваабаронцаў у Менску, Віцебску і Гомелі.

Пасьля пераходу на калектыўную працу прыватны прыём у праваабаронцаў на даму спыняецца.

Абслугоўваньне прызыўнікоў і дэмабілізаваных.

Праўленьне МББ чыгункі намеціла цэлы шэраг мерапрыемстваў па абслугоўваньні прызыўнікоў і дэмабілізаваных чырвонаармейцаў на чыгунцы.

На час перавозкі дэмабілізаваных чырвонаармейцаў і прызыўнікоў запрапанавана арганізаваць кааперацыйныя ларкі на чыгуначных пунктах Воршы, Менску Віцебску, Полацку і Магілева. У гэтых ларках будуць устаноўлены мінімальныя цэны на прадукты харчаваньня. Апрача гэтага запрапанавана забясьпечыць патрэбную колькасьць вагонаў для перавозкі прызыўнікоў і дэмабілізаваных.

Вынікі газаабкурваньня.

Па вестках Менскага Акрсавету ТДА-Авіяхіму, спачатку „Тыдню Абароны" да 25-га жніўня праз газаабкурваньне прайшло ў Менску — 3000 чал., у Барысаве — 250 чал., і ў м. Бярэзіне — 150 чал. Прэзыдыум Менскага Акрсавету ТДА-Авіяхіму пастанавіў з 9 верасьня працягнуць працу па газаабкурваньні сяброў ТДА-Авіяхіму.

Новыя функцыі Белкамунбанку.

Старшыня Беларускага Камунальнага Банку гэтымі днямі падпісаў дагавор з Прамбанкам у Маскве, па якому ўсё крэдытаваньне рэспублікансках і мясцовага значэньня будзе праводзіцца праз Белкамунбанк. Дзеля гэтага ў банку ствараецца спэцыяльны аддзел доўгатэрміновага крэдытаваньня.

Перакваліфікацыя саматужнікаў.

Усесаюзны Камзет запрапанаваў Белкамзету ўнесьці ў бюджэт 1928-29 году крэдыты на перакваліфікацыю саматужнікаў і кваліфікацыю дэклясаваных элемэнтаў. У сувязі з гэтым Беларускі саматужна-прамысловы саюз прадставіў у Камзет плян перакваліфікацыі саматужнікаў. Белкамзет выдзеліў спэцыяльную камісію для разгляду і распрацоўкі пляну па перакваліфікацыі саматужнікаў і кваліфікацыі дэклясаваных элемэнтаў.

Аб пабудове ў Менску буйнай пякарні.

За апошні час працкалектыў пекароў павялічыў лік пякарняў з 5 да 10 і лік крам з 8 да 10. Пякарні раскіданы па ўсяму гораду. У сувязі з гэтым саюз харчавікоў зьвярнуўся з прапановай у працкалектыў пекароў аб мэтазгоднасьці пабудовы ў Менску буйнай пякарні.

Справачны аддзел.

КАТЫРОЎКА ПАЗЫК

(НА 1-IX-1928 г.).

Абл. 1 дзярж. паз. — прад. 4—70, куп. 4—68.

Абл. 2 дзярж. паз. — прад. 5—22, куп. 5—20.

Абл. 3 сял. паз. — прад. 5—04,5, куп. 5—02,5

Абл. 10 пр. паз. 27 году — прад. 25, куп. 24—90.

Абл. дзярж. паз. 26 г. — прад. 123, куп. 121.

Абл. 12 пр. дзярж. паз. прад. 103—0,5 куп. 103.—

Абл. 6 проц. паз. індустр. прад. 25—17,5 куп. 25—07,5.

Менскі дзень.

— Усебеларуская канфэрэнцыя рабочых шкляной прамысловасьці адчыняецца сёньня 1-га верасьня ў Менску. У працах канфэрэнцыі прымуць удзел 30 дэлегатаў.

— Пэрсанальная пэнсія ў суме 50 руб. у месяц прызначыла Міжведамсьвенная камісія пры Нар. Кам. Сацыяльнай Забясьпекі рабочаму — столяру тав. Кішкурку за актыўную рэвалюцыйную працу.

— 3.000 тон фруктаў загатаўляе сёлета Белсельсаюз. Са ўсяе колькасьці 1,000 тон фруктаў пойдзе на экспарт.

— Аб водпуску 1.000 руб. узбудзіла ЦБ Пралетстуду перад Саўнаркомам БССР. Сродкі пойдуць на культурна-выхаваўчую працу сярод студэнцтва.

— Курсы па падрыхтоўцы старшынь для сельска-гаспадарчай кааперацыі скончылі гэтымі днямі сваю працу. Праз курсы прайшло 59 старшынь.

— Перавыбары камітэтаў студэнцкіх арганізацый па БССР пачнуцца з 1-га кастрычніка. Кампанія працягнецца некалькі месяцаў.

— 380 кніг выпушчана па БССР за студзень — ліпень 1928 г. У мінулым годзе за гэты-ж тэрмін выпушчана 301 кніга.

— Аб водпуску 5000 руб. узбудзіла хадайніцтва ЦК Беларускага Т-ва Чырвонага Крыжу перад выканкомам саюзу Чырвонага Крыжу. Гэтыя сродкі пойдуць на аказаньне дапамогі пагарэльцам.

Прэзыдыум Менскага гарсавету пастанавіў увесь матар'ял аб недарэчнасьцях заўважаных камісіяй камунальнай сэкцыі пры пабудове 40-кватэрнага дому, накіраваць у пракуратуру для прыцягненьня вінаватых да адказнасьці.

10 вагонаў кровельнага жалеза завозіць Белсельсаюз для патрэб насельніцтва. Гэта жалеза будзе разьмяркована па сыстэме с.-гасп. кааперацыі.

Праца сэкцый МЦРК.

Пры Менскім ЦРК існуе 3 сэкцыі: арганізацыйная, гандлёва-фінансавая і вытворчая. За час з красавіка бягучага году ў сэкцыях адбылося 22 пасяджэньні, на якіх разгледжана 59 пытаньняў. Разгледжаны плян загатовак, вынікі абсьледваньня кнігскаргаў і інш.

Слабы бок у працы сэкцый — нерэгулярнасьць пасяджэньняў і малое наведваньне апошніх сябрамі сэкцый.

Льготная перасылка паштовай карэспандэнцыі.

Беларускае кіраўніцтва сувязі ўнесла ў аргаддзел ЦВК БССР праэкт аб льготах сельсаветам па перасылцы паштовай карэспандэнцыі ў межах свайго раёну. Па гэтаму праэкту кожны сельсавет зможа адпраўляць па пошце за 2 руб. у месяц патрэбную яму колькасьць карэспандэнцыі ў межах свайго раёну.

У „МАЛАДНЯКУ".

ПРАЦА М. ГАРЭЦКАГА.

Максім Гарэцкі піша крытычна-дасьледчую працу аб творчасьці сучаснага складу «Маладняка». Праца будзе складацца з трох разьдзелаў — гістарычнай часткі агульнага агляду творчасьці маладнякоўцаў і крытычна-дасьледчых нарысаў аб паасобных пісьменьніках — маладнякоўцах.

„УЗДЫМ" № 2.

Выходзіць з друку другі зборнік твораў сяброў Бабруйскай філіі «Маладняка» — „Уздым".

Рознае.

ЯК ФРАНЦУЗЫ КАТУЮЦЬ МАРОКАНЦАЎ.

У Казабланку (Марока, Паўночная Афрыка) французы ўвялі кару сьмерцю пры дапамозе гільётыны (машына, якая адразае галаву). Першымі пакараны гэтай машынай два мароканцы.

ПРАЗ АНТЛЯНТЫЧНЫ АКІЯН НА МАТОРНАЙ ЛОДЦЫ.

З Нью-Ёрку выехалі на маторнай лодцы ў Эўропу тры гішпанцы. Гэта — першая спроба пераплысьці Антлянтычны акіян на маторнай лодцы.

ПРАЗ УСЮ АМЭРЫКУ — ЗА 19 ГАДЗІН.

Амэрыканскі лятун Гэбель паставіў рэкорд, пераляцеўшы праз увесь кантынэнт Амэрыкі за 19 гадзін. Гэбель ляцеў з сярэдняй хуткасьцю ў 200 кілёмэтраў у гадзіну.

НОВЫ ПРАЭКТ УРАЧЭБНАЙ ЭТЫКІ.

У Чэха-Славакіі апрацоўваецца законапраэкт, згодна якому ўрачы будуць мець права спыняць жыцьцё безнадзейна хворых.

ПАДАРОЖЖА НА ПАЎДНЁВАЕ КАНЦАВОСЬСЕ.

Экспэдыцыя амэрыканскага лятуна Бэрда да Паўднёвага канцавосься накіруецца ў бліжэйшым часе. Спэцыяльны параход бярэ тры аэрапляны і запасы для ўдзельнікаў падарожжа на палу тара гады.

ДОМ З РАГОЎ.

У Йеластонскім парку, у Амэрыцы, побач з іншымі дзівоснымі рэчамі паркавага музэю, будуецца дом з ласіных рагоў. Дом будзе мець адзін пакой у 8 футаў даўжыні, 6 футаў шырыні і 7 футаў вышыні. На пабудову яго пойдзе некалькі тысяч пар рагоў.

НА КАЗЬБЕКУ — МАРОЗ У 20 ГРАДУСАЎ.

Атрымана радыётэлеграма ад навуковай экспэдыцыі, якая дасягнула вяршыні Казьбека (гара на Каўказе вышынёй у 5 кілёмэтраў). Зараз на вяршыне Казьбека мяцеліца і мароз у 20 градусаў.

ШАХМАТЫ № 17.

(1 верасьня).

Пад рэдакцыяй А. КАСПЭРСКАГА.

Эцюд А. Троіцкага з кнігі Платава 150 эцюдаў.

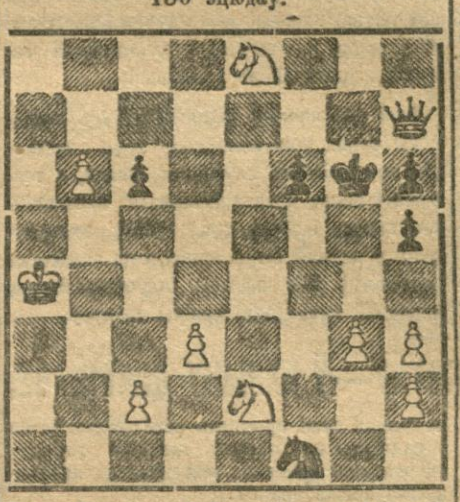

Бел. Кр.а4, Ке2, е8, пп b6, с2, d3, g3, h3, h2.

Чорн. Крg6, Фh7, Кf1 пп с6, f6, h5, h6.

Белыя пачынаюць і выйграваюць.

Перавага чорных вялікая, але пазіцыя чорных фігур дрэнная, гэта дае магчымасьць эфэктнай гульні белым.

Разьвязаньне такое:

1. Ке2-f4+, Крg6-f5! лепшы ход 2. b6-b7, Фh7-h8! 3. b7-b8Ф, Фg8-а2+. 4. Кра4-b4, Фа2-b2+. 5. Крb4-с5, Фb2:b8. 6. Ке8-g7+, Крf5-g5. 7. Кg7-е6,+, Крg5-f5. 8. Ке6-d4+, Крf5-g5. 9. Кd4-f3+, Крg5-f5. 10. Кf3-d4, Крf5-е5. 11. Кh4-g6+, Кре5-f5. 12. Кg6-е7+, Крf5-е5 і 13. Ке7:с6+ і выйграваюць.

Усебеларускі шахматна-шашачны зьезд пачнецца ў Менску 25 верасьня. У шашачны чэмпіянат запрошаны: Выгадчыкаў (Смаленск), Розэнталь, А. Каспэрскі, Гаўхбэр і Шукевіч — (Менск), Тышлер, Блюмбэрг, Сіліч і Гейман — (Віцебск), Сташэўскі — (Магілеў), Мачевіч, Ноткін — (Гомель). Гурвіч — (Бабруйск) і трэцяе месца — Гомелю — Стаговічу, ці Кодкіну. Кандыдаты: Нісьневіч — (Чэрвень), Шалаеў — (Полацак), Майзэлю Ю. — (Менск), Белавенец — (Смаленск). Акрамя гэтага, вядуцца перамовы з майстрамі — Рамаsucc Раманоўскім, Бацьвіньнікам і Модэлем (Ленінград) і Дуз-Хацімірскім — (Масква).

Калі прымуць удзел у чэмпіянаце ўсе запрошаныя ігракі і 3—4 майстры, то чэмпіянат БССР будзе мець усесаюзнае значэньне.

Акрамя чэмпіянату, будуць праведзены камандныя спаборніцтвы — ад кожнай акругі — каманды па 5 ігракоў.

Апавяшчэньні.

— Сёньня, 1-га верасьня, у летнім садзе друкароў (Ленінская, 20) адбудзецца ўрачысты пленум партыйных і камсамольскіх ячэек саюзу друкароў сумесна з прадстаўнікамі ЦП саюзу і фабзаўмясцкомаў, прысьвечаны чатырнаццатаму Міжнароднаму Юнацкаму Дню.

Пачатак а 6-й гадзіне ўвечары. Білеты па прадпрыёмствах.

Пасьля ўрачыстай часткі канцэрт.

ДОМ АСЬВЕТЫ.

Сёньня а 6 гадз. увечары сход профактыву Запрашаюцца члены саюзу. Пасьля сходу кіно. Опэрны канцэрт адкладзены на 3-9, не адбудзецца. Грошы за ўзятыя білеты можна атрымаць назад 1 верасьня.

— На 1-е верасьня, а 6 й гадз. увечары ў Доме Асьветы склікаецца сход прафактыву гор. Менску.

Абвестка дню: 1) Аб пазыцы індустрыялізацыі і 2) даклад Гар. Інспэктуры аб гарадзкім бюджэце на Нарасьвеце на 1928-29 год.

Часова вык. абав. адк. рэд.

П. ШАСТАКОЎ.

ТЭАТР-ЦЫРК-КІНО.

БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ТЭАТР.

Субота 1-га верасьня

МАСКОЎСКАЯ МАСТАЦКАЯ ОПЭРА.

Агульнадаступны спэктакль па зьніжаных цэнах.

АПОШНІ РАЗ — пры ўдзеле К. Сямізоравай, Т. Троіцкай, З. Канзбурга, В. Шахрая, В. Шарашыдзе, В. Майкава.

„ФАЎСТ" (Вальпургіева ноч). У 6 карцін. Муз. Гуно. Дырыжор В. ШЭФЭР.

Нядзеля 2-га верасьня

Спэктакль для заводу «БАЛЬШАВІК» пры ўдзеле Е. Багалепавай, Е. Пятровай, В. Брыгіневіча, К. Карэніна, В. І. Шарашыдзе, В. Майкава.

„ЖЫДОВКА" опэра ў 5 дзеях. Муз. Галеві. Дырыжор В. ШЭФЭР.

ЦЫРК — Сёньня — ЦЫРК

ГРАНДЫЁЗНАЯ ПРАГРАМА. О ПАКАЗАЛЬНЫ ВЕЧАР.

Бр. ЭДЭР: у першы раз пераход праз ЭЙФЭЛЕВУ вежу. Выконвае трыё ЭДЭР.

Балянс на мёртвым пункце. Выконвае 7-гадовы КОЛЯ ЭДЭР.

1-я гастроль расейскага ДЖЭКА КУГАН. Акрабатыка.

Апошнія выступленьні 4 ВАРТАНІЁ 4 — велёсыпэдысты.

У нядзелю вялікі дзіцячы ранішнік па спэцыяльнай праграме. Пачатак а 2-й гадзіне дню. Сачыце за афішамі.

Пачатак вячэрняга прадстаўленьня а 8 з палов. гадзіне вечара.

Каса адчынена ад 11 да 3 гадзіны і ад 5 да 9 гадзіны ўвечары.

КІНО-ТЭАТР «КУЛЬТУРА». ГРАНДЫЁЗНЫ МАСТАЦКІ ФІЛЬМ „НЯВОЛЬНІКІ МОРА". Пачатак 1 сэансу а 7 гадз. веч.

ЗОЧНЫЕ КУРСЫ БУХГАЛТЕРИИ, КАЛЬКУЛЯЦИИ И СТАТИСТИКИ

— Продолжительность курса — 8 месяцев. —

— Поступать на курсы можно в любой месяц года. —

Принимаются лица с образованием не ниже 4 гр. семилетки.

ОКОНЧИВШИМ КУРСЫ ВЫДАЮТСЯ СВИДЕТЕЛЬСТВА.

Плата за первый месяц — 5 руб, а за остальные по 4 руб. в месяц ВНОСИТСЯ В НАЧАЛЕ КАЖДОГО МЕСЯЦА ВПЕРЕД по адресу: МИНСК, ВСЕКОБАНК, тек. счет № 682.

Подробные условия высылаются за 2 восьмикопеечные марки. С запросами обращаться: Минск, Всекобанк, заочным курсам.

Народны Камісарыят Гандлю БССР

падае да агульнага ведама,

што 23 жніўня 1928 г. ім унесены, у адпаведнасьці з палажэньнем аб дзяржаўных прамысловых трэстах, абвешчаным у З. З. СССР за 1927 г., № 39, арт. 392, у другі падзел гандлёвага рэестру СССР (па БССР) пад № 16 наступныя зьмены статуту:

„Беларускага Дзяржаўнага Трэсту сьпірытусовай прамысловасьці"

(„БЕЛДЗЯРЖСЬПІРТ").

Мэта — вытворчасьць і збыт сьпірту, ляку і палітуры.

Новы статут зацьверджан пастановай Прэзыдыуму ВСНГ БССР ад 14 ліпеня 1928 г. за № 40, п. 12 (436)

Статутны капітал вызначан у 2.256.496 руб. 94 кап.

— З складу трэсту выключаны і па новаму статуту ня значацца: —

Клімавіцкі Рэктзавод — м. Клімавічы, Магіл. Акр.; Вінны склад у г. Менску; 7 вінных крам, з якіх 4 крамы ў Менску і па аднэй у Слуцку, Бабруйску і Віцебску.

У склад трэсту ўвайшлі наступныя прадпрыёмствы:

Янаўскі завод — Аршанскай акр.; Салтанаўскі імя т. Войкава — разьезд Дземехі Зах. чыг.; Нова-Беліцкі ляк. зав. — Нова-Беліца, Гомельск. акр.; Стрэлічаўскі зав. — м-ка Хойнікі, Гом. акр.; Насовіцкі зав. — м-ка Насовічы, Гом. акр.; Навасёлкаўскі зав. — м. Ветка, Гом. акр.; Ачоса-Руднянскі в.-зав. (кансэрв.) — ст. Злынка, Гом. акр.; Маладушскі зав. — Гом. акр.

Сэкратар Наркамгандлю БССР ВЕРАМЕЙЧЫК.

ЗАКЛЮЧНЫ БАЛЯНС

КАМУНАЛЬНА-АБСЛУГОЎВАЮЧАГА ТРЭСТУ МЕНАКРВЫКАНКОМУ

НА 1-га КАСТРЫЧНІКА 1927 ГОДУ.

АКТЫЎ.

	СУМА: Прыватная	СУМА: Агульная
I. Маемасьць		1609369 —
II. Няскончаныя пабудаваньні		92854—71
III. Матар'ялы:		
1. Апал	9700—81	
2. Дапаможныя матар'ялы	18118—49	27819—30
IV. Грашовыя сродкі:		
1. Каса	1955—04	
2. Бягучыя рахункі	1562—20	3517—24
V. Каштоўныя паперы		210 —
VI. Падсправаздачныя сумы		200—87
VII. Разрахункі:		
1. Авансы рабочым і служачым	3799—47	
2. „ пастаўшчыкам і падрадч.	500—47	
3. Спажыўцы	10764—38	
4. Розныя дэбітары	10069—39	
5. Няпэўныя дэбітары	7661—45	
6. Безнадзейныя дэбітары ў р. 2845—62	23 —	32818—16
VIII. Іншыя актывы:		
1. Выдаткі будучага году	9041—20	
2. Выдаткі да разьліку на працягу шэрагу гадоў	1200 —	10241—20
БАЛЯНС		1777030—48

ПАСЫЎ.

	СУМА: Прыватная	СУМА: Агульная
I. Капіталы:		
1. Статутны		
а) асноўны	1543374—17	
2. Рэзэрвовы	7560 —	1550934—17
II. Рэзэрвы і фонды:		
1. Фонд палепшаньня быту рабочых	2175—61	
2. „ наступных выдаткаў	99—60	
3. „ пагашэньня няпэўнай задоўжанасьці	7684—45	9959—66
III. Пазыкі:		
1. Банкаўскія доўгатэрміновыя	65000 —	
2. Іншыя	4500 —	69500 —
IV. Вэксалі выдадзеныя		57197—55
V. Крэдыторы:		
1. Рабочыя і служачыя	2602—09	
2. Пастаўшчыкі і падрадчыкі	19746—66	
3. Падсправаздачныя сумы	2—32	
4. Розныя крэдыторы	8217—21	30568—28
VI. Іншыя пасывы і пераход. сумы		156 —
VII. Вынікі:		
1. Чысты прыбытак за час з 1-га мая 1926 г. да 1-X—1927 году		58714—82
БАЛЯНС		1777030—48

РАХУНАК ПРЫБЫТКАЎ І СТРАТ.

I. Сабекошт эксплёатацыі		330192—98
II. Агульна-гандлёвыя выдаткі:		
1. Утрыманьне кіраўніцтва	27299—67	
2. Розныя выдаткі	3456—49	30756—16
III. Процанты аплачаныя		4537—67
IV. Адлічэньні ў рэзэрв:		
1. Па няпэўных даўжніках		4747—73
V. Выдаткі мінулых гадоў	7885—71	7885—71
VI. Чысты прыбытак		58714—82
БАЛЯНС		436835—07

1. Прыбыткі ад эксплёатацыі	434161—13
2. Розныя прыбыткі	2673—94
БАЛЯНС	436835—07

Дырэктар Абкамтрэсту Б. А. КАЦНЭЛЬСОН. Галоўны бухгальтар А. І. РАБЧЫК.

РАЗЬМЕРКАВАНЬНЕ ПРЫБЫТКАЎ.

На аплату падаходнага падатку	10	проц. з руб.	58.714—82		5.871—50
У фонд палепшаньня быту рабочых	10	„ „	52.843—32	5.285—	
У мясцовы бюджэт	10	„ „	„ „	5.285—	
У рэспубліканскі прамфонд	10	„ „	„ „	5.285—	
У акруговы „	28	„ „	„ „	14.800—	
У зваротны капітал	32	„ „	„ „	16.903—32	
У рэзэрвовы	10	„ „	„ „	5.285—	
					52 843—32
Усяго					58.714—82

Балянс, рахунак прыбыткаў і страт і разьлік прыбыткаў зацьверджаны сталаю Камісіяй Менакрфа пастановаю ад 20-га чэрвеня 1928 г. і прэзыдыумам Менакрвыканкому ад 24-VII—28 г. за № 85 § 5.

Інспэктар Менакрфа ПЕРЭГУД.